

ΕΣΤΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

Τόμος δωδέκατος Συνδρομή ἑτησία : Ἐν Ἀθήναις, φρ. 10, ἐν ταῖς ἑσπέραις φρ. 12, ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ φρ. 20. — Αἱ συνδρομαὶ ἄρχονται ἀπὸ 1 ἰανουαρίου ἑκάστου ἔτους καὶ εἶναι ἑταίρια. — Γραφεῖον τῆς Διευθύνσεως: Ὁδὸς Σταδίου, 6 20 Δεκεμβρίου 1881

Η ΜΗΤΗΡ ΤΟΥ ΒΑΣΙΛΕΥΣΤΩΝΟΣ

Ἐλέχθη ὅτι «αἱ μητέρες πρὸ πάντων παρασκευάζουσι τοὺς μεγάλους ἄνδρας», καὶ πρὸς ἀπόδειξιν κατέγραψαν κατάλογον πάντων τῶν διασήμεων ἀνδρῶν, οἵτινες ἀπὸ τῶν Γράκκων μέχρι σήμερον ἀνετράφησαν ἀποκλειστικῶς ὑπὸ γυναικῶν. Ἴσως ἤθελεν εἶναι ἀκριβέστερον νὰ ἐπεκταθῇ ἡ παρατήρησις ἐπὶ πάντων τῶν ἀνδρῶν, ἐπιφανῶν ἢ ἀφανῶν, καὶ νὰ πιστωθῇ ὅτι ὁ χαρακτήρ αὐτῶν, ἡ διαγωγή, αἱ ῥοπαι αὐταὶ ἐξηρτῶντο κατὰ τὸ πλεῖστον ἐκ τῆς μητρικῆς ἀγωγῆς. Ἡ μήτηρ εὐθὺς ἀπὸ τῆς γεννήσεως δεχομένη τὸ τέκνον, παρισταμένη εἰς τὰς πρώτας ἐντυπώσεις αὐτοῦ, εἶνε ὄντως διδάσκαλος παντοδύναμος, ἐμπνέουσα αὐτῷ τὰς πρώτας ἀρχὰς καὶ τὰς ἐξεις. Μεταδίδουσα συνήθως εἰς τὰ τέκνα τῆς τὴν ἰδίαν κρᾶσιν καὶ τοὺς χαρακτήρας τοῦ προσώπου, δὲν ὑπολείπεται καὶ ἐν τῇ μεταδόσει τῆς φυσιογνωμίας τῆς ψυχῆς τῆς. Τὰ ἀγαθὰ ἢ τὰ πονηρὰ σπέρματα, ἅτινα ἐν αὐτῇ εἶχε, ἀναπτύσσονται κάλλιον καὶ μᾶλλον ἐλευθέρως εἰς τὸ τέκνον, ὅπερ ἀνέρεψεν αὐτῇ αὕτη ἐν τούτῳ δὲ καὶ κεῖται ἡ ἀμοιβὴ αὐτῆς ἢ ἡ τιμωρία. Ἐν ταῖς γυναιξίν, αἵτινες ἠτύχησαν νὰ θεωρήσωσι τοὺς υἱοὺς των ὡς κόσμον τοῦ ἰδίου αὐτῶν βίου, ἢ τοῦ Βασιλεῦστος μῆτηρ κατέχει τὴν πρώτην θέσιν.

* *

Ἡ Μαρία Βάλλ, θυγάτηρ τοῦ συνταγματάρχου Βάλλ καὶ μήτηρ τοῦ Βασιλεῦστος, ἐγεννήθη τῷ 1706 ἐν τῇ ἀγγλικῇ ἀποικίᾳ τῆς Βιργινίας. Ὑπανδρεύθη τῇ 6 Μαρτίου 1730 τὸν Αὐγουστῖνον Βασιλεῦσταν, ἔχοντα ἐκ προγενεστέρου γάμου ζῶντα δύο τέκνα, τὸν Λαυρέντιον καὶ Αὐγουστῖνον.

Ὁ Γεώργιος Βασιλεῦσταν ἐγεννήθη τῇ 22 Φεβρουαρίου 1732 παρὰ τὰς ὄχθας τοῦ ποταμοῦ Ποτομᾶκ, ἐν Bridge's Creek τῆς κομητείας τῆς Βεστμορελανδίας, ἐν Βιργινίᾳ. Ἡ οἰκογένεια αὐτοῦ, ἐγκατασταθεῖσα ἐν Ἀμερικῇ ἀπὸ τοῦ 1657, ἀνῆκεν εἰς τοὺς μικροὺς εὐγενεῖς τῆς κομητείας τοῦ Δουρχᾶν, ἐν Ἀγγλίᾳ, κατεῖχε δὲ διακεκριμένην θέσιν ἐν τοῖς γεωργικοῖς οἴκοις τῆς Βιργινίας. Ὁ πατὴρ του ἦτο εἰς τῶν προϋχόντων καὶ πλούσιος, ὅταν δ' ἀπεβίωσε κατέλιπε τὰ δέκα αὐτοῦ τέκνα ἐν θέσει ἐντίμῳ καὶ αὐτοκρατεῖ.

Ὁ Γεώργιος Βασιλεῦσταν εἶχε κατὰ τὸν θάνατον τοῦ πατρὸς του ἡλικίαν 11 ἐτῶν. Ἐμενε δὲ

ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν τῆς μητρός του, γυναικὸς ἐμφορουμένης τὰ αἰσθήματα τῆς δικαιοσύνης καὶ τῆς θεοσεβείας, ἀνεπτυγμένου καὶ πρακτικοῦ νοῦς, θερμῆς δὲ καὶ σταθερᾶς καρδίας, ἐμπνεούσης εἰς πάντας αὐτῆς τοὺς οἰκείους τὸν σεβασμὸν καὶ τὴν ἀγάπην.

Ἐπὶ πολὺ, διηγεῖται εἰς τῶν ἐξαδέλφων του, ἦμην συμμνηστῆς τοῦ Γεωργίου, ὁ σύντροπος αὐτοῦ εἰς τὰ παιγνίδια καὶ ὁ φίλος ἐν τῇ νεότητι, ἀλλ' ἐφοβούμενη τὴν μητέρα του πλείοτερον τῶν γονέων μου. Ἦτο ἀληθῶς ἀγαθὴ, ἀλλ' ἐπεδύλλετο εἰς ἐμὲ καὶ ἐν αὐτῇ τῇ φιλοφροσύνῃ της. Καὶ νῦν δ' ἔτι, ὅτε ὁ χρόνος ἐλεύκανε τὰς τρίχας μου καὶ ἐγενόμην πατὴρ τριῶν γενεῶν, δὲν δύναμαι νὰ προσβλέψω εἰς τὴν γυναῖκα ταύτην ἄνευ αἰσθημάτων τινος, ὅπερ μοὶ εἶνε ἀδύνατον νὰ περιγράψω. Τοιαύτη εἶνε ἡ ἐντύπωσις, ἣν ἡ Μαρία Βασιλεῦσταν κατέλειπεν εἰς τοὺς γνωρίζοντας αὐτήν».

Ὅτε ἐν ταῖς ἐορταῖς ἐπὶ τῇ ἀλώσει τοῦ Ὑόρκ-Τόουν (1781) οἱ ἐκ Βερσάλων ἀφικόμενοι εὐγενεῖς ὅπως ὑπηρετήσωσι τὸν ἥρωα τῆς Ἀμερικῆς, εἶδον τὸ πρῶτον τὴν εὐγενῆ μορφήν τῆς μητρός του, κατεπλάγησαν ἐκ τοῦ ἀξιώματι καὶ ἡθους, ἐκ τῆς ἀπλότητος καὶ τοῦ ἀφειλοῦς τρόπου δι' οὗ ὑπεδέχετο τὰ δείγματα τοῦ σεβασμοῦ καὶ τῆς περιπουδάστου μερίμνης τῶν τέκνων ἐκείνων, ἅτινα πρὸ μικροῦ εἶχον ἀπωθήσει τὴν ἰσχὺν τῆς Μεγάλης Βρετανίας».

Τὸν σύζυγον αὐτῆς ἀπώλεσε τῇ 12 Ἀπριλίου 1743, καὶ διέμεινε χήρα ἐπὶ κεφαλῇς πατριαρχικῆς οἰκογενείας, συγκεκριμένης ἐξ ὀκτὼ τέκνων, δύο τῶν ἐπιζώντων τοῦ προτέρου τοῦ γάμου, καὶ ἐξ ἰδίων αὐτῆς, ὧν τὸ πρεσβύτερον, ὁ Γεώργιος Βασιλεῦσταν, ἔμελλε νὰ ἐπισκιάσῃ τὴν φήμην πάντων τῶν ἄλλων.

Ἴσως ἡ μήτηρ του ὑποχωρήσασα εἰς προαίσθημα τι ὑπὲρ ἐκείνου τῶν υἱῶν της, ὅστις ἐν παντὶ ἔμελλε νὰ κατασταθῇ ὁ ἀρωγὸς τοῦ οἴκου, περιέβαλλεν αὐτὸν δι' ἀγρύπνου μερίμνης, ἀλλ' οὐχὶ καὶ δεσποτικῆς καὶ ζηλοτύπου· μᾶλλον ἐποιεῖτο χρῆσιν τοῦ παραδείγματος ἢ τῶν συμβουλῶν. Εἶχεν ἐν τῇ ἡμερότητι τοῦ ἥθους της εὐστάθειαν χαρακτήρος καὶ ἥμερον δραστηριότητα, ὑποδεικνύουσαν ὑπὸ τὸ μειδιάμα θέλησιν ἐπιμόνον καὶ διαρκῆ. Οὕτω δὲ διέπλασσε καὶ ἐπαιδαγωγῆσεν υἱὸν πλήρη ῥώμης, τόλμης καὶ εὐθύτητος ἀπο-

κλινούσης ἐν ἀρχῇ εἰς ἡθὺς τι ἀγροῦτον καὶ πῶς βίαιον.

Ἡ μήτηρ του ἐδίδασκεν αὐτὸν νὰ δαμάζῃ τὰς θελήσεις του. Ἡ ἀγωγή του ὑπῆρξεν ἐλευθερίας, ἀπλῆ καὶ σκληρὰ, ἥτις ἀντὶ νὰ κατασβέσῃ εἰς αὐτὸν τὸ πῦρ τῆς νεότητος. ἔδωκεν ἐνωρίς τοῦναντίον τὴν ὀριμότητα τῆς ἡλικίας καὶ ἀνέπτυξεν εἰς τὴν ψυχὴν του τὸ αἶσθημα τῆς εὐθύτης. Ἀπὸ τῆς παιδικῆς αὐτοῦ ἡλικίας ἔμαθε νὰ κυβερνᾷ ἑαυτὸν, νὰ εἶνε αὐτάρκης καὶ ἀναπληροῦ τὴν ἄγνοιαν τῶν διδασκάλων του διὰ τῶν ἰδίων του παρατηρήσεων καὶ διὰ τῆς φυσικῆς εὐστροφίας τῆς διανοίας του.

Οὕτω ὁ Βασιγκτὼν ὤφειλε πολλά, ὡς καὶ ἡ ἰδιά μήτηρ του, εἰς τὰς σκέψεις του, εἰς τὰς αὐτομικὰς προσπάθειάς του, εἰς τὴν πείραν του καὶ εἰς τὰ μαθήματα μελετημένης ἀνατροφῆς. Οἱ τρόποι καὶ τὰ ὄργανα τοιαύτης παιδεύσεως τῆς διανοίας ἔλειπον ἐντελῶς ἀπὸ τῶν γεωργῶν τῆς Βιργινίας, οἵτινες, ἔργον ἔχοντες τὴν ἐκχέρσωσιν καὶ τὴν ἐποίκησιν τῶν ἀπεράντων αὐτῶν κτημάτων, παρεσκεύαζον ἑαυτοὺς μᾶλλον εἰς τὸν κοινὸν βίον ἢ εἰς τὸν κοινωνικόν, καὶ ἐρέοντο πρὸς βίον, οὐτινος ἀγὼν ἀφανὴς ἦτο ἡ ἐργασία, ἡ ἡρέμα κατάντησις τῶν γαιῶν, ἡ ἀπόκρουσις τοῦ ἐγγχωρίου ἰνδικοῦ στοιχείου καὶ ἡ γονιμοποίησις ἀγρίας φύσεως.

Ἡ κυρία Βασιγκτὼν, ἥτις καὶ αὐτὴ ἐδιδάχθη τὰ στοιχειώδη ταῦτα μαθήματα κοινωνίας ἀστυγενούς, ἐβελτίωσε καὶ συνεπλήρωσε τὴν ἀγωγὴν αὐτῆς διὰ τῆς ἐξέως, ἣν ἔλαβε πρὸς ἡθικὰ ἀναγνώσματα καὶ πρακτικά. Τὸ ἀγαπητὸν αὐτῆς βιβλίον, ὅπερ διαφυλάσσεται μέχρι σήμερον μετὰ θρησκευτικῆς μερίμνης, ἦτο αἱ «Ἡθικαὶ καὶ θρησκευτικαὶ παρατηρήσεις» τοῦ Μαρθαίου Χάλλ. Ἐξ ἐκείνων τῶν ἡθικῶν ὁρισμῶν καὶ μαθημάτων ἀνεγίνωσκεν εἰς τὰ τέκνα τῆς καὶ ἐκ τούτων ἤντλουν ἀρχὰς αὐστηρᾶς ἡθικῆς, ἀξιοπρεπείας, φιλανθρωπίας, καὶ διετήρησαν ταύτας εἰς πάντας τοὺς ἀγῶνας τοῦ βίου αὐτῶν ἀπαρεγκλίτως.

Εἰς τοιοῦτον ὕψος καὶ εἰς τοιαύτην γαλήνην συνειδήσεως ὁ Βασιγκτὼν καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ εὐρισκόμενοι οὐδέποτε ὑπέκυψαν εἰς τὴν τύχην. Ἐδέχοντο τὴν εὐνοίαν αὐτῆς ἄνευ υπερφανείας καὶ τὴν δυσμένειαν ἄνευ φόβου. Τὸ νὰ μὴ θαυμάθῃ τις ὑπὸ τῆς εὐτυχίας, οὔτε νὰ καταβληθῇ ὑπὸ τῆς δυστυχίας, δὲν εἶνε ὅλον τὸ μυστήριον. ὅλη ἡ τέχνη τοῦ βίου; Τοῦ μυστηρίου τούτου, τῆς τέχνης ταύτης ἡ μήτηρ τοῦ Βασιγκτὼν καὶ αὐτὸς οὗτος ἦσαν κάτοχοι, καὶ τούτου θέλομεν δώσῃ παρακατιόντες τὴν μαρτυρίαν.

Ἰδοὺ ἐν ἀρχῇ πρῶτον παράδειγμα, ὅπερ φωνὴν ἀφίνει περὶ τῆς ἐπιδράσεως τῆς μητρὸς ἐπὶ τοῦ υἱοῦ, τῆς προορατικότητος ἐκείνης καὶ τῆς συνετῆς ὑπακοῆς τούτου.

Ὁ Βασιγκτὼν δεκαπενταέτης γενόμενος ἡθέλησε νὰ καταταχθῇ εἰς τὸ βασιλικὸν ναυτικόν, ἀλλ' αὕτη ἀντετάχθη εἰς τὴν γνώσιν ταύτην, προτείνασα ὅτι εἶχε καθῆκον νὰ βιώσῃ μετὰ τῶν συμπολιτῶν του, νὰ ἐργασθῇ μετ' αὐτῶν εἰς τὴν πρόδοον τοῦ τόπου, καὶ νὰ καταβάλῃ ὑπὲρ ταύτης πάσας τὰς σωματικὰς καὶ διανοητικὰς δυνάμεις, ὥς ὁ Θεὸς ἐχάρισεν αὐτῷ. Ἡ ἀπόφασίς αὕτη ἐπετάχυνεν ἴσως τὴν ἀπελευθέρωσιν τῆς Ἀμερικῆς ἐπιφυλάσσας τὸν μέγαν ἄνδρα, ὅστις ἐπὶ πρῶτον νὰ πραγματοποιῇ αὐτήν. Ἐὰν ἤθελε γίνεαι ἀξιοματικὸς Ἀγγλὸς ὁ Βασιγκτὼν, ἤθελεν ἀναμφιβόλως διστάσει πλεόστον, ἐν μέσῳ εὐρισκόμενος τοῦ στρατιωτικοῦ ὅρκου καὶ τῆς φιλοπατρίας του, ἣθελε δυσκολώτερον ἔρει τὰ ὅπλα κατὰ τῆς Ἀγγλίας, καὶ δὲν ἤθελε τύχει παρὰ τοῖς συμπολίταις αὐτοῦ τῆς μεγάλης ἐμπιστοσύνης.

Τοιοῦτον ἦτο τὸ πρῶτον ἀγαθόν, ὅπερ ὀφείλεται τῇ μητρὶ τοῦ Βασιγκτὼν: ἡ προαίτισις τοῦ μέλλοντος, ἡ ἀντίστασις αὐτῆς, καὶ ἡ σωτηρία τῆς πατρίδος.

«Εἶδε, λέγει ὁ Αἰμίλιος Σουθέστρ, ἡ κυρία Βασιγκτὼν τὸν Γεώργιον ἐπὶ κεφαλῇ τῶν ἐπαναστατῶν μετὰ τινος ἀνησυχίας, ἀλλ' ἄνευ δειλίας. Ὅταν ὑπέστη τὰς πρῶτας ἡττας, δὲν ἤκουσεν ἀπὸ τοῦ στόματός της οὐδὲ λέξιν παραπόνου. Ὅταν δ' ἐπῆλθεν ἡ ἡμέρα τῶν θριάμβων, διετήρησε τὴν αὐτὴν ἀταραξίαν».

Ὅτε οἱ Ἀγγλοὶ ἐγένοντο κύριοι τῆς Νέας-Ἰφσεῦ, εἶχον διασπαρῇ εἰς τὴν ἐπαρχίαν ταύτην ὁ Βασιγκτὼν ἔχων τὸ στρατόπεδον αὐτοῦ ἐπὶ τῆς ἐτέρας ὁχθῆς τοῦ Δελαβερ, εἶπεν εἰς τοὺς ἀξιωματικούς του: «Οἱ ἐχθροὶ ἠπλώσαν πολὺ τὰς πτέρυγας των, εἶνε καιρὸς νὰ τὰς περικύψωμεν». Καὶ διαπεράσας τὸν ποταμὸν ἤρε νίκη, ἥτις ἔσωσε τὴν Ἀμερικανικὴν ἑνότητα. Τὴν εἰδήσιν τῆς νίκης πληθὺς φίλων ἐκόμισεν εἰς τὴν μητέρα τοῦ Βασιγκτὼν, συγχαίροντες αὐτῇ. Ἡσθάνθη τὴν χαρὰν ἐπὶ τῇ εὐτυχίᾳ τῆς πατρίδος μετὰ τῶν φίλων, ἀλλ' ἐπειδὴ οἱ ὑπὲρ τοῦ Βασιγκτὼν ἐπαινοὶ ἀδιαλείπτως ἠδύαντο, εἶπε: «Κύριοι, ταῦτα εἶνε κολακεῖαι»· καὶ σοβαρώτερον ἡθὺς ἀναλαβοῦσα προσέθηκε: «Ὁ ἐνθυμηθῇ ὁ Γεώργιος, ἐλπίζω, τὰ μαθήματα, τὰ ὅποια τοῦ ἔδωσα. Δὲν θὰ λησμονήσῃ ὅτι εἶνε ἀπλοὺς πολίτης τῆς ἑνώσεως, ὃν ὁ Θεὸς κατέστησεν εὐτυχέστερον τῶν λοιπῶν».

Ὅταν ἔμαθε τὴν παράδοσιν τῆς Κορνουάλλης, δὲν ἐσκέφθη παντάπασιν τὴν δόξαν τοῦ υἱοῦ της, ἀλλ' ἀνέκραξεν·

«Εὐλογητὸς ὁ Θεός. Ἡ πατρίς ἡμῶν ἡλευθερώθη. Ὁ ἐχθρὸς εἰρήνην».

Ἐπτά ἔτη περὶπου δὲν εἶχεν ἴδει τὸν υἱόν της, ἀδιαλείπτως ἀσχολούμενον εἰς τὰ τοῦ πολέμου.

Τέλος ὅταν οἱ στρατοὶ οἱ ἐνωτικοὶ εἰσῆλθον εἰς Νέαν Ὑόρκην καὶ ὁ Βασιγκτὼν ἠδύνατο νὰ πορευθῇ τὴν ὁδὸν τὴν ἄγουσαν εἰς Φρεδερικβούργον, ἔπεμψε πρὸ αὐτοῦ ἄγγελον, ὅπως ἐρωτήσῃ τὴν μητέρα του πῶς ἤθελε νὰ δεχθῇ αὐτόν.

— Μόνον, ἀπάντησεν ἐκείνη.

Καὶ ὁ ἀρχιστράτηγος τῶν Ἀμερικανικῶν στρατῶν, ὁ ἐλευθερωτὴς τῆς πατρίδος, πεζῇ ἐπορεύθη εἰς τὴν οἰκίαν ἐκείνης, ἣν ἐθεώρει κατὰ τὴν ἰδίαν αὐτοῦ ἔκφρασιν, «οὐ μόνον δημιουργὸν τῆς ζωῆς του, ἀλλὰ καὶ δημιουργὸν τῆς δόξης του».

Ἡ Βασιγκτὼν ὑπεδέχθη τὸν υἱόν της μετὰ περιπαθεστάτης ἀγάπης, ἀλλ' οὐδόλως ὠμίλησεν αὐτῷ περὶ τῆς δόξης, ἣν ἐκτήσατο· ὅτι, ἔπραξεν ἐφάνετο αὐτῇ φυσικόν.

«Εἰδὼς αὐτὸν τὴν ἀρετὴν, ἔλεγεν, ἡ δόξα εἶνε συνέπεια».

Ἡ κυρία Βασιγκτὼν, ἃν καὶ δὲν ἠθέλησε νὰ συμμερισθῇ μετ' οὐδενὸς τὴν χαρὰν τῆς ἐπανόδου τοῦ υἱοῦ της, ὥσει ζηλότυπος τῶν ἀπαρχῶν τῆς δόξης της, κατὰ μόναν θελήσασα νὰ ἐναγκαλισθῇ αὐτόν, δὲν ἐδείχθη ὁμῶς φίλαυτος, διότι εὐθὺς τῇ ἐπαύριον συνήνεσε νὰ παρευρεθῇ μετ' αὐτοῦ εἰς τὰς ἐορτὰς τῆς δημοσίας χαρᾶς. Ἐράνη διαλαμβάνουσα ἐν μεγαλοπρεπεῖ ἀπλότῃ, ἐν ἀξιοπρεπεῖα οἰκογενειακῇ, καὶ ἐν μετριότητι ἐπιβλητικῇ εἰς μέγαν χορὸν τῷ 1784 δοθέντα πρὸς τιμὴν τοῦ υἱοῦ της καὶ τῶν συμπολιτῶν αὐτοῦ ἀξιωματικῶν, ὅτε ἦτο παρὼν καὶ ὁ στρατηγὸς Λαφαγέτ, ἐλθὼν ὡς χαιρετῆσθαι τελευταῖον ἔτι, πρὶν ἀπέλθῃ εἰς Γαλλίαν τὸν ἀρχηγόν του καὶ φίλον του, καὶ προσφέρῃ τὰ σεβάσματά του εἰς τὴν μητέρα του.

Ὅτε ἡ κυρία Βασιγκτὼν εἰσῆλθεν εἰς τὴν αἴθουσαν σπηριζομένη ἐπὶ τοῦ βραχίονος τοῦ υἱοῦ της, τοῦ Ἀμερικανοῦ ἥρωος, φέρουσα τὸ ἐγγχωρίον ἔνδυμα, τὸ βιργινικόν, τῶν ἀρχαίων ἡμερῶν, οὐδεὶς ἠδυνήθη νὰ συγκρατήσῃ ἑαυτὸν ἐκ τῆς συγκινήσεως, ἣν διήγειρεν ἡ σεβαστὴ ἐκείνη μορφή.

«Αἱ ἡμέραι τοῦ χοροῦ παρήλθον ἀπ' ἐμοῦ, εἶπεν εἰσερχομένη, ἀλλ' εὐτυχῆς λογίζομαι ὅτι γίνωμαι κα' ἐγὼ σήμερον μέτοχος τῆς κοινῆς χαρᾶς».

Ἀμετάβλητος διέμεινεν ἐν μέσῳ τούτων τῶν τιμῶν, αἵτινες πᾶσαν ἄλλην γυναῖκα ἢ ταύτην ἠδύναντο νὰ καταστήσωσιν ἀλαζόνα· ἐφέρετο ὡς ἐὰν εὐρίσκετο ἐν τῇ οἰκίᾳ της. Αἰδ καὶ ὅταν ἤκουσε σημαίνουσιν τὴν ἐννάτην ὥραν, ἀπεχαιρέτισε τὴν δμήγουρην καὶ εἶπεν εἰς τὸν υἱόν της διὰ τοῦ οἴκειο αὐτῇ ὕφους: «Πηγαίνομεν, Γεώργιε, εἶνε ἐννάτη, εἶνε καιρὸς οἱ γέροντες ν' ἀπέλθωσιν εἰς τὸν οἶκον».

Οἱ Γάλλοι ἀξιοματικοί, λέγει ὁ Σουθέστρ, ἐμειναν ἐκπληκτοὶ ἐπὶ τῇ ἀπλότῃ ταύτῃ, ἥτις καθίστα αὐτὴν ὑπερέραν τοῦ μεγαλείου της. Καὶ ἐνῶ ἐξήρχετο ἐσειδομένη ἐπὶ τοῦ βραχίονος τοῦ υἱοῦ της, εἰς τούτων εἶπε: «Τοιαῦται μητέρες δύνανται νὰ ἐννοηθῶσι μόνον ὑπὸ τοιοῦτων τεχνῶν».

Ὅτε ἐπεσεφθῇ αὐτὴν ὁ Λαφαγέτ, εἰργάζετο ἐν τῷ κήπῳ της, ἐνδεδυμένη ἔνδυμα οἰκειᾶκόν, καὶ φέρουσα ἐπὶ τῆς πολιᾶς αὐτῆς κεφαλῆς ψιάθινον πῖλον. Ἡ γηραιά μήτηρ δὲν ἐταράχθη ποσῶς, οὐδ' ἐζήτησε συγγνώμην ὅτι κατελήφθη ἐν ἀπλῇ περιβολῇ κατ' ἐκείνην τὴν τόσῳ κολακευτικὴν ἐπίσκεψιν. Ἐζήτησε τὴν ἀδειαν μόνον νὰ μὴ μεταβάλῃ τὴν ἔνδυμασίαν της, παρέχουσα καὶ διὰ τῆς ἀπλότητος ταύτης δεῖγμα συμπαθείας καὶ σεβασμοῦ πρὸς φίλον· ξενοδόμενον, ἀνώτερον πάντως τοιούτων λεπτολογιῶν. «Βλέπετε, εἶπε μειδιῶσα, ὅντως γηραιὰ γυναῖκα, ἀλλ' ὅσον τὸ ἐπ' ἐμοῖ, θὰ ὑποδεχθῶ ὑμᾶς ὡς ἀρίστα ἐν τῷ λιτῷ οἴκῳ μου· ἀπέχω δὲ τῆς φιλοφροσύνης νὰ φέρω δι' ὑμᾶς ἐορτάσιμον ἔνδυμασίαν». Ὁ Λαφαγέτ ἀπεδέχθη μεθ' ὅλης τῆς εὐγενείας καὶ γαλήνης ἀδρότητας τὴν οἰκειοτάτην ταύτην υποδοχὴν, καὶ ὠμίλησε περὶ τοῦ Βασιγκτὼν ὡς ἀφωσιωμένος συστρατιώτης καὶ ὡς εὐλακρῆς θαυμαστικῆς τέλος ὡς φίλος. Ἡ κυρία Βασιγκτὼν μετρίως ἀπεδέχετο τοὺς ἐπαίνους τούτους, καὶ εἰς ἐκάστην φράσιν ἐνθουσιασμοῦ ἠρκεῖτο νὰ ἐπαναλαμβάνῃ μετὰ τῆς θαυμάσιας εὐλακρῆς τῆς μητρικῆς στοργῆς. «Εἶσθε πολὺ καλός· ἀλλὰ δὲν ἐκπλησσομαι οἱ ὅτι μοι λέγετε περὶ τῶν πράξεων τοῦ Γεωργίου· διότι ἦτο πάντοτε καλὸς υἱός».

«Οὕτω, λέγει εἰς βιογράφος, ἡ ἀφελὴς ἐκείνη ψυχὴ κατενόησεν ὅτι πᾶσα μεγάλη πράξις προέρχεται ἐκ τῆς καρδίας». Ὁ Λαφαγέτ, ἀπερχόμενος, ἐκλινε τὸ γόνυ πρὸ αὐτῆς, ἔκυψε τὴν κεφαλὴν ἵνα δεχθῇ τὰς εὐλογίας της, ὡς ἤθελε πράξει πρὸς τῆς ἰδίας αὐτοῦ μητρὸς.

Πλούσιος γάμος κατέστησε τὸν Βασιγκτὼνα ἓνα τῶν ὀλβιωτέρων ἰδιοκτητῶν τῆς ἑνώσεως. Πολλάκις ἠθέλησε νὰ καταπεύσῃ τὴν μητέρα του νὰ ἔλθῃ εἰς τὴν λαμπρὰν αὐτοῦ κατοικίαν ἐν Μουνθέρνδν, ἀλλ' αὕτη ἔμεινε πάντοτε ἐν τῷ Φρεδερικβούργῳ, ἐπιβλέπουσα τὴν μικρὰν ἐπαυλιν, ἥτις ἔμεινε αὐτῇ ὡς ἀντίφερον. Ἐν ἡλικίᾳ ὀγδοήκοντα δύο ἐτῶν ἔβλεπον ἔτι αὐτὴν ἐριππον ἀνά πᾶσαν προῖαν διατρέχουσαν τοὺς ἀγρούς καὶ διδουσαν ὁδήγίαν. Τὰ εἰσοδήματά της ἦσαν μετρίωτατα, ἀλλ' ἔκαμνε χρῆσιν αὐτῶν μετὰ τοσαύτης οἰκονομίας, ὥστε ἠδύνατο νὰ βοηθῇ πλεθὺν πτωχῶν. Οὐδέποτε ἐν τοῖς χρόνοις ἐκείνοις τῶν ταρῶν φιλόπατρις ἀνὴρ, παθὼν ὑπὸ τοῦ πολέμου, ἔκρουσεν εἰς μάτην τὴν θύραν της. Ἐσυνείχετο νὰ λέγῃ: «Ἡ ἐλεημοσύνη εὐρίσκει πάντοτε κατὰ τὴν εἰς τὰ πουργία, τὰ ὅποια δὲν εἶνε τρέπια».

Δεινὴ νόσος (καρκίνος τοῦ στομάχου) ἠνάγκασεν αὐτὴν νὰ οἰκουρῇ· ἀλλὰ καὶ ἐκ τοῦ οἴκου ἐτι ἡσυχάζετο εἰς τὴν διεύθυνσιν τῶν υποθέσεων της. Ὁ συνταγματάρχης Φίλντιγγ-Λέβις, γαμβρὸς αὐτῆς, ἐπρότεινε αὐτῇ ἡμέραν τινὰ ν' ἀναλάβῃ τὰς υποθέσεις της. «Εὐχαριστῶ, Φίλντιγγ, ἀπάντησε,

θέλω μόνον νὰ τηρῇς τὰ βιβλία μου ἐν τάξει, διότι ἔχεις καλλιτέρους ὀφθαλμοὺς τῶν ἐμῶν. ὡς πρὸς τὰ λοιπὰ ἔχω ἔτι δυνάμεις ὅπως ἐνασχο- ληθῶ».

*
* *

Κατὰ τὴν ἀνάβασιν τοῦ υἱοῦ τῆς εἰς τὴν προ- εδρείαν τῆς δημοκρατίας, ἣν τοσούτω εἰργάσθη νὰ θεμελιώσῃ, ἐδείχθη πρὸς αὐτὸν οἷα καὶ κατὰ τὰς προηγουμένας ἡμέρας, καὶ οὔτε ἡ μήτηρ, οὔτε ὁ υἱὸς δὲν ἀνέμιζαν εἰς τὴν σκηνὴν τοῦ ἀποχαιρετισμοῦ ἄλλα αἰσθήματα ἢ τὰ ἀπλὰ καὶ κατὰ φύσιν τοῦ ἀποχωρισμοῦ. Καὶ ἐν τῷ γεγο- νότι τούτῳ ἡ ἀμοιβαία ἀγάπη μόνον κατεῖχε τὴν καρδίαν τῶν καὶ τὴν γλώσσαν τῶν. Ἡ κατ' ἐκείνην τὴν ἡμέραν συνέντευξις τῶν, καὶ αἱ παν- τὸς χρόνου ἐπιστολαὶ αὐτῶν περιποιούσι τιμὴν τόσῳ εἰς τὸν υἱὸν σεβασμὸν τοῦ Βασιγκτῶνος, ὅσῳ καὶ εἰς τὴν ἐμπιστοσύνην καὶ τὴν ἀγάπην τῆς μητρός του. Ἐκλαυσεν, ὑψόγησε τὸν υἱὸν τῆς, καὶ ἡ εὐλογία ἐκείνη καὶ τὰ δάκρυα ἐκείνα τῆς πολυτιμότερας τῶν μητέρων καθιέρωσαν καὶ ἐξευγένισαν τὰς ψήφους ἐνὸς λαοῦ.

«Ὅτε ὁ Βασιγκτῶν ἐξελέχθη πρόεδρος τῆς νέας Δημοκρατίας, (30 Ἀπριλίου 1789), λέγει εἰς βιογράφος, ἐπορεύθη νὰ ἴδῃ τὴν μητέρα του.

— «Ὁ λαὸς, εἶπεν αὐτῇ, μ' ἐξέλεξεν ὡς πρῶτον ἄρχοντα τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν, ἔρχομαι νὰ σὰς ἀποχαιρετίσω. Ἄρα ὁ χρόνος τῆς λειτουργίας μου λήξῃ θὰ μ' ἐπανιδῆτε εἰς Βιργινίαν».

— «Δὲν θὰ μ' εὖρης ζῶσαν, ἀπήντησεν ἡ μή- τηρ, ἀλλ' ἀπελθε, ἀγαπητέ μου Γεώργιε, καὶ εἶθε ἡ χάρις τοῦ Θεοῦ νὰ μὴ σὲ ἐγκαταλίπῃ». Ταῦτα εἰπούσα ἀνέφρε τὰς ἀγκάλας τῆς. Ὁ πρόεδρος τῆς δημοκρατίας ἔμεινεν ἐπὶ πολὺ στηριγμένην ἔχων τὴν κεφαλὴν ἐπὶ τῶν ὤμων τῆς γηραιᾶς ἀ- σθενούς, ἥς αἱ ἰσχναὶ χεῖρες ἐθώπευον τὴν κεφα- λὴν του. Ἐρρεον κρονοὶ δακρύων ἀπὸ τῶν ὀφθαλ- μῶν του καὶ δὲν ἠδύνατο ν' ἀποσπάσῃ ἑαυτὸν ἐκ τοῦ ὑστάτου ἐκείνου ἐναγκαλισμοῦ. Πρώτη ἐπανε- λαβε τὴν ἀταραξίαν τῆς ἡ ἡρώϊκῃ μητρί.

Δὲν ἠπατήθη ἐν ταῖς προαισθημασιν αὐτῆς· ἀπέθανε μικρὸν ὕστερον ἐν ἡλικίᾳ ὀγδοήκοντα πέντε ἐτῶν. «Κατὰ τὰς τελευταίας αὐτῆς ἡμέ- ρας, ἀφηγεῖται εἰς Ἀμερικανὸς βιογράφος, ἡ κυρία Βασιγκτῶν ὠμίλει συνεχῶς περὶ τοῦ καλοῦ αὐ- τῆς Γεωργίου, οὐδέποτε περὶ τοῦ ἐπιφανοῦς στρα- τηγοῦ. Παρέδωκε δὲ τὸ πνεῦμα, ἀφιερῶσασα τῷ Θεῷ τὴν πατρίδα καὶ τὸν υἱὸν τῆς».

Ἐτάφη κατὰ τὴν ἐπιθυμίαν τῆς ἐν μέσῳ τῶν ἀγρῶν, οὗς καθ' ἐκάστην ἔβλεπεν, ὑπὸ τὰς ἀ- γροτικὰς σκιὰς τοῦ κοιμητηρίου τοῦ Φριδερικ- βούργου. Ἡ κυρία Βασιγκτῶν δὲν ἠγάπα τὸν σκο- τεῖνον οὐρανὸν καὶ τὸν θόρυβον τῶν πόλεων. Ἡ καρδία καὶ ὁ νοῦς τῆς ὑψοῦντο ὅταν εὕρισκετο ἐν μέσῳ τῶν ἀθροῦσων θαυμάτων τῆς φύσεως. Κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη τοῦ βίου τῆς συνέβηκε νὰ πε-

ριδιαβάζῃ ἐν μέσῳ τῶν ἀγρῶν· ἀπεσύρετο ἐνίοτε εἰς τὸ βάθος τοῦ σπηλαίου τοῦ κήπου τῆς, ἢ εἰς δάσος, ὅπου ἐμελέτα ἐν ἡσυχίᾳ ὑψοῦσα τὴν ψυ- χὴν τῆς μέχρι τοῦ Θεοῦ. Τὴν μελέτην ταύτην τὴν σιωπηλὴν ἀπεκάλει συνέντευξιν μετὰ τοῦ Θε- οῦ. Ἐπανήρχετο δὲ πάντοτε ζωηροτέρᾳ καὶ πλή- ρους γαλήνης, κομίζουσα τοὺς καρποὺς τῆς πείρας καὶ τῆς εὐσεβείας, οἵτινες κατέστησαν αὐτὴν, ὡς ἐλέχθη, ἡρώϊκην τῶν οἰκιακῶν ἀρετῶν, εἶδος Σπαρ- τιάτιδος χριστιανῆς.

*
* *

Τῇ 7 Μαΐου 1833 ὁ στρατηγὸς Ἰάκσων, τότε πρόεδρος τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν, παρευρέθη εἰς τὰ ἐγκαίνια μνημείου ἐγερθέντος ἐπὶ τοῦ τάφου τῆς, ἀποτελουμένου ἐξ ὀβελίσκου ὑψηλοῦ 45 πο- δῶν, ἐφ' οὗ κεῖται προτομὴ τοῦ ἥρωος Βασιγκτῶ- νος, ὑπὲρ τὴν ὁποίαν ἀμερικανικὸς ἀετὸς κρατᾷ στέφανον. Ἐπὶ τοῦ μνημείου ἐχαράχθη ἡ ἐξῆς ἀ- πλουστάτη ἐπιγραφή, ἀρμόζουσα εἰς τοιαύτην εὐ- γενῇ μνήμην :

Μαρία μήτηρ Βασιγκτῶνος.

«Μεγαλῆτερος ἔπαινος δὲν θὰ ἦτο δυνατόν νὰ χαραχθῇ ἐπὶ τοῦ λίθου, λέγει ὁ πρόεδρος Ἰάκσων ἐν τῷ λόγῳ του. Ἡ ἐπιγραφή θὰ συγκινήσῃ πᾶσαν ἀγαθὴν καρδίαν. Ἡ μήτηρ καὶ ὁ υἱὸς ἐτίθησαν ὑπεράνω τῶν ἐπαίνων τῶν ἀνθρώπων, ἀλλὰ τὸ λαμπρὸν παράδειγμα τοῦ ἐναρέτου αὐτῶν βίου καὶ τοῦ ἡθικοῦ μεγαλείου θὰ ἔχῃ σωτηρίαν ἐπί- δρασιν ἐπὶ τῶν συγχρόνων. Τὸ παράδειγμα τοῦτο ἔστω εἰς τὴν διάνοιαν ἡμῶν ἀπὸ τὰ πρῶτα βή- ματα τῶν τέκνων μας ἐν τῷ βίῳ. Εἶθε εἰς τὸ μέλ- λον οἱ ἀπόγονοι ἡμῶν νὰ ἔρχονται ἐνταῦθα ὡς εἰς ἐπίσκεψιν τόπου ἱεροῦ, καὶ ψαύοντες διὰ τῶν χειρῶν αὐτῶν τὸ ἱερὸν τοῦτο μνημεῖον, ἀναπολου- σιν εἰς τὴν μνήμην τὰς ἀρετὰς ἐκείνας, αἱ καλύ- πτει τὸ σῶμα, καὶ ἀπερχόμενοι καθάριοι τὸ αἴ- σθημα, σταθεροὶ ἐν τῇ πίστει καὶ εὐσεβείᾳ, ἐπι- καλοῦνται τὰς εὐλογίας τοῦ Θεοῦ ἐπὶ τῆς μητρός τοῦ Βασιγκτῶνος.

[Ἐκ τοῦ γαλλικοῦ]

Α. Μ.

Ἐν Παρισίοις συνήλθεν ἐπ' ἐσχάτων εἰς γενικὴν ἐτησίαν συνέλευσιν ἡ Ἑταιρία πρὸς διά- δοσιν τοῦ συστήματος τῆς ἀποτεφρώσεως τῶν νεκρῶν. Κατὰ τὴν ὑπὸ τοῦ προέδρου ἀναγνω- σθεῖσαν ἔκθεσιν τὰ μέλη αὐτῆς, ἀν καὶ πρὸ ἑ- τούς μόνις ἰδρυθείσης, συμποσοῦνται εἰς 406· ἡ δ' ἀποτεφρώσεως τῶν πτωμάτων κατωρθώθη νὰ γίνεσθαι ἀντὶ εὐτελεστάτου ποσοῦ. Διὰ τοῦ ἡλε- κτρισμοῦ μάλιστα ὁ σκόπος οὗτος ἐπιτυχάνε- ται προχειρότατα. Ὁλόκληρον τὸ σῶμα περι- τυλίσσεται διὰ συρμάτων ἐκ πλατίνης, δι' ὧν, ἐν δεδομένῃ στιγμῇ, διαβιβάζεται ἰσχυρὸν ἡ- λεκτρικὸν ρεῦμα, τὸ ὁποῖον εἰς ὀλίγιστα λεπτά μεταβάλλει τὸ σῶμα εἰς τέφραν.

Η ΔΕΣΠΟΙΝΙΣ ΛΑΣΕΓΑΙΕΡ

[Μυθιστορία Ἰουλίου Σανδῶ].

Συνέχεια 181 σελ. 791.

Δ'.

Κατ' ἀρχάς τὸ πᾶν ἔβαινε καλῶς καὶ οἱ πρῶτοι μῆνες ἐπραγματοποίησαν ἐντελῶς ὅσα περὶ εὐτυ- χίας προεῖπεν ἡ κυρία Βωμπέρ· δυνάμεθα μάλι- στα νὰ βεβαιώσωμεν ὅτι ἡ πραγματικότης ὑπε- ςέβαλε κατὰ πολὺ τὰς ἐλπίδας τοῦ γέροντος. Ὅτε δὲ τῇ εἰκοστῇ πέμπτῃ Αὐγούστου, ἡμέρᾳ τῆς ἑορτῆς τοῦ βασιλέως, ὁ μαρκήσιος ἔδωκε γεῦμα εἰς τινὰς τῶν εὐπατριδῶν τῆς πόλεως καὶ τῶν περιχώρων, ὁ Σταμπλὴ παρεκάθισε μετὰ αὐτοῦ καὶ τῆς θυγατρὸς του. Κατὰ δὲ τὸ ἐπι- δόρπιον μετ' ἐνθουσιασμοῦ ἔπιον ὑπὲρ τῆς ὑγείας του, ἀμέσως μετὰ τὴν ὑπὲρ Λουδοβίκου τοῦ πο- θητοῦ πρόποσιν· πάντοτε ἐγευσάτιζε μετὰ τοῦ μαρκησίου, συσχνότατα δὲ προσετίθετο καὶ ἡ κυ- ρία Βωμπέρ μετὰ τοῦ υἱοῦ τῆς· διότι ὅπως ἐν τῇ ἐξορίᾳ, οὕτω καὶ νῦν αἱ δύο ἐκείναι οἰκογέ- νειαι δὲν ἀπετέλουν εἰμὴ μίαν καὶ μόνην. Ἐπειδὴ δὲ δὲν ἐδέχοντο πολὺ κόσμον, διήρχοντο οἰκογε- νειακῶς τὰς ἐσπέρας, καὶ ὁ Σταμπλὴ παρευρί- σκετο πάντοτε εἰς ὅλας ταύτας τὰς συναθροίσεις, τιμώμενος ὡς πατριάρχης καὶ θωπεύμενος ὡς παιδίον. Ὁ μαρκήσιος ἀπήτησε νὰ κρατήσῃ τὰ ὠραιότερα δωμάτια τοῦ μεγάρου, οἱ δὲ ὑπηρετῆται του, οἵτινες ἄλλοτε οὔτε τὸν ἐσέβοντο, οὔτε τὸν ὑπηρετοῦν τακτικῶς, ἀντικατεστάθησαν νῦν ὑπὸ ὑπηρετῶν προθύμων καὶ εὐπειθῶν, οἵτινες ἐπα- γρύπνουν εἰς τὰς ἀνάγκας του καὶ προσελάμβα- νον τὰς ἐπιθυμίας του. Ἐν ἐνὶ λόγῳ ὁ μαρκή- σιος καὶ ἡ κυρία Βωμπέρ περιέβαλλον αὐτὸν δι' ὅλων τῶν φροντίδων τῶν τοσούτων εὐχαρίστων εἰς τὸ γῆρας, ἐλάμβανον τὰς διαταγὰς του διὰ πᾶν πρᾶγμα καὶ οὐδὲν ἔπραττον ἐὰν δὲν ἐζήτουν πρῶτον τὴν γνώμην αὐτοῦ. Προσθέσατε εἰς ταῦτα τὸ γόητρον, ὅπερ διέχυνεν ἡ παρουσία τῆς δε- σποινίδος Λασεγλιέρ, καὶ ἀναλογίσθητε ὅτι δέκα λεύγας κύκλῳ αὐτοῦ ἠντήχει ὕμνος ὑπὲρ τοῦ τι- μιωτάτου τῶν ἐνοικιαστῶν ἐπαύλεως.

Ἐν τούτοις μόνις παρήλθον μῆνες τινες καὶ ὁ ἐν τῷ μεγάρῳ βίος ἤλλαξε φάσιν· διότι ὁ μαρκή- σιος νέος ὢν ἔτι, ἀκμαῖος καὶ ζωηρὸς ὡς εἰκοσα- ετῆς νεανίας, δὲν ἠδύνατο νὰ περιορισθῇ ἐπὶ πολὺ εἰς τὸν ἡσυχον παρὰ τὴν ἐστίαν βίον. Ἐπανε- λαβε δὲ τὴν περιουσίαν του, ὡς ἐπαναλαμβάνει τις ἐνδυμα, ὅπερ χθὲς μόνις ἀπεδύθη, καὶ δὲν ἐνθυμεῖτο πλέον τὸ παρελθὸν εἰμὴ ὡς διαβατι- κὴν καταγίδια. Ζωηρὸς λοιπὸν, εὐθυμὸς, ἐλαφρὸς, ὑγιής, διετηρήθη ἐν τῇ ἐξορίᾳ, ὡς τὰ ἡράνθημα ὑπὸ τὴν χιόνα, καὶ κατὰ τὸ εἰκοσιπενταετὲς ἐ- κείνο διάστημα οὐδεμίᾳ ἡμέρᾳ παρήλθεν ἀπ' αὐ- τοῦ· διότι εἶχεν εὖρει τὸ τριπλοῦν μυστικόν, διὰ τοῦ ὁποῖου καὶ οἱ ἐκατοντούταις ἀποθνήσκουσι νέοι· δηλαδὴ τὸν ἐγωῖσμόν, τὴν ἐπιπολαιότητα

τῆς καρδίας καὶ τὸ εὐτράπελον τοῦ πνεύματος· τὰ δὲ τρία ταῦτα καθίστων αὐτὸν τὰ μέγιστα ἀξιαγάπητον καὶ τὸν θελατικώτατον τῶν ἀν- θρώπων.

Μετὰ παρέλευσιν μηνῶν τινῶν οὐδεὶς ἤθελε πιστεῦσαι ὅτι ἡ ἐπανάστασις συνετάραξέ ποτε τὰ μέρη ἐκείνα. Αἱ ὀροφαὶ καὶ τὰ πολυτελῆ ἐπικα- λύμματα τῶν τοίχων ἐπεχρυσώθησαν πάλιν, τὰ ἐπιπλα καὶ οἱ χρωματισμοὶ ἀνεναώθησαν, τὰ οἰ- κόσημα ἀνεφάνησαν, καὶ πολυάριθμοι ὑπηρετῆται ἔ- πλυναν, ἀπέτριψαν, ἐξήλειψαν τὰ ἔχνη τῆς βαρ- βαρικῆς ἐπιδρομῆς, ἡ ὅπως ἔλεγεν ἡ κυρία Βωμ- πέρ, ἦτις δὲν ἐστενοχωρεῖτο πλέον ἀστενευομένη, ἐκαθάρισαν τὴν κόπρον τοῦ Αὐγείου. Μετ' ὀλίγον δὲ αἱ ἐορταί, τὰ γεύματα, αἱ ὑποδοχαί, τὰ ἡγεμο- νικά κυνηγέσια διεδέχθησαν ἄλληλα καὶ ἀπὸ πρῶτας μέχρι ἐσπέρας· συχνότατα δὲ ἀπὸ ἐσπέ- ρας μέχρι πρῶτας πολυάριθμα ὀχήματα κεκοσμη- μένα δι' οἰκοσήμεων, συνωθοῦντο εἰς τὴν αὐλὴν καὶ τὰς δειροστοιχίας· διότι τὸ μέγαρον Λασε- γλιέρ κατέστη ἡ ἐντευκτήριος Αἴθουσα τῆς ἀρι- στοκρατίας τοῦ τόπου. Πληθὺς ὑπηρετῶν καὶ πα- ραμαγείρων εὕρισκοντο εἰς κίνησιν ἐντὸς τῶν προ- θαλάμων καὶ τῶν μαγειρείων· εἰκοσιν ἵπποι ἐ- κτύπων ἀνυπομόνως τοὺς πόδας ἐντὸς τῶν ἵπ- ποστασίων, πολλοὶ θηρευτικοὶ κύνες προέτεινον τὴν κεφαλὴν ἐκ τῶν οἰκίσκων τῶν, καὶ δι' ὅλης τῆς ἡμέρας ἠντήχουν αἱ σάλπιγγες τῶν κυνηγῶν. Ὁ Σταμπλὴ ἤλπισεν ὅτι ἤθελεν ἀπολαύει βίου ἡσύχου· ὅτι οἱ ἄνθρωποι, μετ' ὧν ἠθέλησε νὰ συ- ζήσῃ, εἶχον ἦθι ἀπλὰ καὶ μετριοφρονα, ἀλλὰ τοῦτο δὲν ἦτο ἡ μόνη αὐτοῦ ἀπογοήτευσις.

Κατ' ἀρχάς ἐν τῇ μέθῃ τῆς χαρᾶς, ἣν ἡσθάν- θησαν ἐπανερχόμενοι, εὗρον αὐτὸν κατὰ πάντα τέλειον· ἡ ἐνδυμασία του, αἱ χειρονομίαι του, ἡ ὁμιλία του, τὰ πάντα ἤρσαν αὐτοῖς, ὡς καὶ αὐ- τὸς ὁ βαμβάκινος ἐπενδύτης του. Ὅθεν ὁ μαρκή- σιος καὶ ἡ κυρία Βωμπέρ ἀπεκάλουν αὐτὸν πάν- τοτε καὶ ἐνώπιον ὅλων, παλαιὸν καὶ σεβαστὸν αὐτῶν φίλον· δὲν ἀπηύδων ἀκούοντες τὰς ὁμι- λίας του, ἐθαύμαζον πάντα, ὅσα ἔλεγε, καὶ ἐβε- βαίουν, ὅτι ἐκέκτητο τὸ Γαλατικὸν πνεῦμα ἐν ὅλῃ αὐτοῦ τῇ ἀκμῇ, ὅτι εἶχε καρδίαν εὐαγγελικὴν καὶ ψυχὴν ἀληθοῦς πατριάρχου. Ἄρα ὅμως ὁ ἐν τῷ μεγάρῳ βίος μετεβλήθη, τότε παρετήρησαν ὅτι ἐν μέσῳ τῆς ἀριστοκρατικῆς λαμπρότητος ἡ παρουσία του ἀπετέλει κηλίδα. Καὶ κατ' ἀρχάς μὲν δὲν ἐζήτησαν νὰ ἐξηγήσωσι τὸ φαινόμενον τοῦτο, ἀλλ' ἐπὶ πολὺ ἀκόμη ὁ μαρκήσιος καὶ ἡ κυρία Βωμ- πέρ, συνομιλοῦντες περὶ αὐτοῦ μετὰ τῶν, ἐξη- κολούθουν ἀποκαλοῦντες αὐτὸν ἀγαπητὸν καὶ κάλλιστον κύριον Σταμπλὴ· βαθμὴδὸν ὅμως τὰ ἐπίθετα ἐκείνα ἔπαυσαν ἀντὶ δὲ τούτου ἤρχισαν νὰ κάμνωσι παρατηρήσεις τινὰς ἐπ' αὐτοῦ, μέ- χρις οὐ ἀπὸ παρατηρήσεως εἰς παρατήρησιν κα- τήνησαν νὰ ὁμολογήσωσιν ἀμοιβαίως, ὅτι ὁ Γα- λατικὸς ἐκεῖνος νοῦς, ἡ εὐαγγελικὴ ἐκείνη καρ-

δία, ὁ κάλλιστος τέλος ἐκείνος φίλος, οὐδὲν ἄλλο ἢ τοῦ εἰμῆ ἀγορεύει χωρικός. Τότε ἡ πρὸς αὐτοὺς οἰκειότης τοῦ γέροντος, ἣν ἄλλοτε αὐτοὶ οἱ ἔθιοι εἶχον ἐνθαυρνέει, ἤρχιτο νὰ τοὺς δυσχερεστή, καὶ ἐκείνο, ὅπερ ἄλλοτε ἤθελον θεωρήσει ὡς πατριαρχικὴν ἀγαθότητα, ἐχαρακτήριζον νῦν ὡς γυναικότητα ἀγορεύει ἀνθρώπου. Ἀλλ' ἐνὸς ἐξ ὧν περιωρισμένοι ἐντὸς τοῦ στενοῦ οἰκογενειακοῦ κύκλου, ἐκόντες ἄκοντες ἠνεύχοντο αὐτὸν ἐν μέσῳ ὅμως τῆς πολυτελείας καὶ τῆς κομψότητος τοῦ ἀριστοκρατικοῦ βίου, ἠναγκάσθησαν νὰ παραδεχθῶσιν, ὅτι ὁ ἀγαθὸς ἐκείνος ἀνθρώπος δὲν ἦτο δυνατόν νὰ γείνη πλέον ἀνεκτός· ἐκείνο ὅμως, ὅπερ οὔτε ὁ μαρκήσιος, οὔτε ἡ βαρὼνις ὠλολόγησαν πρὸς ἀλλήλους, ἐκείνο ὅπερ ἐπεφυλάχθησαν ἀμοιβαίως νὰ ἐκφράσωσιν, εἶπε, ὅτι ὤφειλον αὐτῷ παραπολλὰς υποχρεώσεις, ὥστε νὰ τὸν ἀγαπήσωσιν. Ἡ δὲ εὐγνωμοσύνη, ὡς τὰ εὐχρίστητα καὶ τρυφερά ἐκείνα ἔνθη, ἅτινα θάλλουσιν ἐπὶ τῶν ὑψηλῶν ὀρέων καὶ μακραινόνται εἰς τὰ πεδινὰ μέρη, δὲν ἀναπτύσσεται εἰμῆ ἐντὸς τῶν ὑψηλῶν καὶ εὐγενῶν καρδιῶν. Ὁμοιάζει ἐπίσης πρὸς τὸ λεπτότατον ἐκείνο ἀνατολικὸν ἄρωμα, ὅπερ δὲν διατηρεῖται, εἰμῆ ἐντὸς βαρυτίμων χρυσῶν φιαλῶν· ἀρωματίζει μὲν τὰς εὐγενεῖς καὶ μεγάλας ψυχὰς, ἀλλὰ καταστρέφεται περιοριζομένη ἐντὸς τῶν μικρῶν καὶ εὐτελῶν. Ἡ παρουσία λοιπὸν τοῦ Σταμπλῆ ὑπενθύμιζε τῷ μαρκησίῳ υποχρεώσεις ὀχληράς· ἀπ' ἐτέρου ἡ βαρὼνις δὲν ἠδύνατο νὰ τὸν ἀνεχθῇ, ἀναμιμνησκομένη ὅποιον πρόσωπον ἠναγκάσθη αὐτὴ νὰ υποκριθῇ ἐνώπιον αὐτοῦ. Ἀμφότεροι λοιπὸν προσεπάθησαν νὰ τὸν ἀπομακρύνωσι μὲ ὅλας τὰς ἐπιφυλάξεις καὶ τὴν εὐγένειαν καλῶς ἀνατεθραμμένων ἀνθρώπων. Οὕτω λόγου χάριν προφασίζόμενοι, ὅτι τὰ δωμάτια, ἅτινα κατεῖχεν ἐν τῷ κέντρῳ τοῦ μεγάρου, ἦσαν ἐκτεθειμένα εἰς τὸν βόρειον ἀνεμὸν, μετέφερον αὐτὸν εἰς τὸ μάλλον ἀπόκεντρον μέρος τῆς οἰκοδομῆς· ἐπειδὴ δὲ ἡμέραν τινα, μετὰ πολλῆς ἀγαθότητος ἔκαμε τὴν παρατήρησιν, ὅτι αἱ θερμότητες ἐσπερίδες καὶ τὰ πολυτελῆ δειπνά, δὲν ἦσαν κατὰλληλα διὰ τὴν ἡλικίαν του καὶ ὅτι οὔτε τῷ ἥρσκει, οὔτε ὠφέλουν τὸν στόμαχόν του, ὁ μαρκήσιος τὸν ἱκέτευσε νὰ μὴ ἐπιβάλλῃ βίαν εἰς ἐαυτόν, καὶ ἀπεφάσισεν εἰς τὸ ἐξῆς νὰ τρώγῃ ὁ Σταμπλῆ εἰς τὸ δωμάτιόν του. Μάτην οὗτος ἀντέστη διαβεβαιῶν ὅτι ἠδύνατο κάλλιστα νὰ λαμβάνῃ μέρος εἰς τὰ καθημερινὰ γεύματα τοῦ μαρκησίου· ὁ μαρκήσιος οὐδὲν ἠθέλησε νὰ πιστεύσῃ, καὶ ἀπεφάνθη, ὅτι δὲν ἤθελε συγκατατεθῇ ποτὲ νὰ στενοχωρῇ τὸν παλαιόν του φίλον χάριν τῶν ξένων συνδαιτυμόνων του.

Ἐἰς τὴν οἰκίαν σας, τῷ εἶπε, ζήσατε ὅπως σας ἀρέσκει, διότι δὲν δύναται τις νὰ μεταβληθῇ εἰς τὴν ἡλικίαν σας. Ὁ Σταμπλῆ ἠναγκάσθη λοιπὸν νὰ τρώγῃ εἰς τὸ ἐξῆς μόνος εἰς τὸ δωμάτιόν του. Κατήντησάν ποιοῦτοτρόπως διὰ μυ-

ρίων ἀνεπιστήτων μεταβολῶν νὰ μεταχειρίζονται αὐτὸν μετ' ὑπερβολικῆς φιλοφροσύνης· καὶ ὁ μὲν μαρκήσιος τὸν ἐκράτει εἰς ἀπόστασιν ἀπ' αὐτοῦ δίδων χάριν σεβασμοῦ· ἡ δὲ κυρία Βωμπὲρ ἠνάγκασεν αὐτὸν νὰ υποχωρήσῃ, ἀμυνομένη διὰ τοῦ ἀγερόχου ὕψους τῆς καὶ τῶν ἀριστοκρατικῶν τῆς τρόπων. Ὅσάκις δὲ ἐπαρουσιάζετο μὲ τὰ βαρέα ὑποδήματά του, μὲ τὰς κυανὰς περικνημίδας του, μὲ τὰς μαλλίνας περισκελίδας του, ἡλλασσον ἀμέσως ὀμίλιαν καὶ ἐδίδον αὐτῇ τὸ ὕψος καὶ τὰς ἐκφράσεις ἃς μεταχειρίζοντο τότε ἐν τῇ αὐλῇ τοῦ βασιλέως· ὁ δὲ Σταμπλῆ, μὴ γνωρίζων τί νὰ εἴπῃ καὶ πῶς νὰ φερῇ, ἀπεσύρτο τεταυρωμένος, ἐξουτελισμένος καὶ με κεφαλὴν κεκλιμένην. Οὕτω λοιπὸν ὁ ἐκ βορβόρου φαραμὸς, ὁ ἐπὶ πολὺ ἀποχωρήσας αὐτὸν τοῦ κόσμου, μετεβάλλετο βαθυμῆδον εἰς κρύσταλλον διαφανέστατον μὲν, ἀλλ' ἀνυπερβλήτον ἐπίσης· ἡ μὲν διαφορά ἦτο νῦν, ὅτι ἔβλεπε διὰ μέσου αὐτοῦ διαλυόμενα εἰς ποικιλοχρόους πομπόλογας τὰ εἰσδύματα τῶν ἀπερῶντων ἐκείνων κτημάτων, ἅτινα ἐξηγόρασε διὰ τῶν μόχθων καὶ τῶν στέρησεων εἰκοσιπενταετίας ὄλης. Καὶ οὕτω τὴν ἐσπέραν, ὅτε μετὰ τὸ σιωπηλὸν αὐτοῦ δειπνόν, διήρχετο παρὰ τὰ παράθυρα τοῦ μεγάρου, ἦκουσε τοὺς εὐθύμους γέλωτας καὶ τὰς συνομιλίας τῶν συνδαιτυμόνων, μίγνυμένους μετὰ τοῦ ἤχου τῶν κρυσταλλίνων κυπέλλων καὶ τῶν σινικῶν πινακίων· τὴν δὲ ἡμέραν, ὅτε μονήρης καὶ μελαγχολικός, ἐπλανάτο ἐπὶ τῶν γαιῶν, ἃς ἠγάπησε τὸν πολὺ καὶ αἵτινες δὲν ἀνεγνώριζον αὐτὸν πλέον ὡς κύριον, ἦκουσε τὰς κυνηγετικὰς σάλπιγγας καὶ ἔβλεπε μακρόθεν τοὺς ἵππους, τὰ δόχηματα, τοὺς κύνας καὶ τοὺς ὑπηρέτας τοῦ κυνηγεσίου διερχομένους τὴν πεδιάδα καὶ βυθίζοντες ἐντὸς τοῦ δάσους, τὴν νύκτα τέλος ἀρπνίζετο συχνάκις, καὶ ἐγειρόμενος ἐπὶ τῆς κλίνης του ἦκουσε τὸν θόρυβον τοῦ χοροῦ. Αὐτὸς ἦτο ὁ πληρώνων δι' ὅλα ἐκείνα! Ἐν τούτοις οὐδὲν ἐστρεφέτο· τὸ γεῦμά του ἦτο ἀρθρῶτατον, καὶ ἅπασι τῆς ἐβδομάδος ὁ μαρκήσιος ἔπαυε νὰ πληροφοροῖται περὶ τῆς υγείας του· ἡ κυρία Βωμπὲρ ἐπίσης, ὅσάκις συνέβαινε ν' ἀπαντήσῃ αὐτὸν εἰς τὸν δρόμον τῆς, τὸν ἐχαιρέτα μὲ χειρονομίαν φιλικὴν καὶ χαρίεσαν.

Μετὰ παρέλευσιν ἔτους οὐδεὶς λόγος ἐγένετο πλέον περὶ τοῦ Σταμπλῆ· ἦτο ὥστε μὴ ὑπῆρχεν ὥστε μὴ εἶχε ποτε ὑπάρξει· καὶ μετὰ τὸν θόρυβον, τὸν ἐπὶ τινα στιγμὴν γενόμενον περὶ αὐτοῦ, ἐπῆλθε σιγὴ καὶ λήθη. Οὐδεὶς ἐνθυμεῖτο πλέον, ὅτι ὑπῆρξε ποτε κύριος τοῦ μεγάρου, τοῦ κήπου καὶ τῶν γαιῶν· καὶ ἀπ' οὗ ὁ κόσμος ἐνεκολπώθη καὶ ἐθώπευσεν αὐτὸν ὡς πιστὸν κύνα, κατήντησε τέλος νὰ μεταχειρίζεται αὐτὸν ὅπως μεταχειρίζονται τοὺς ἐγκαταλειμμένους καὶ ἀχρήστους πλέον κύνας· οὕτω ὁ ἀτυχὴς δὲν ἀπέλαυνεν οὔτε τῆς ὑπολήψεως ἐκείνης, ἣτις καθ' ὅλον τὸν βίον του

ὑπῆρξε τὸ δυνεῖρόν του· ἀπ' ἐναντίας ἐνόμιζον, ἢ προσηγορεύοντο ὅτι ἐνόμιζον, ὅτι ἀποδώσας τῷ μαρκησίῳ τὴν περιουσίαν του, ἔκαμε τοῦτο, διότι ἠναγκάσθη νὰ υποκύψῃ εἰς τὴν κατακραυγὴν τῆς κοινῆς γνώμης· ἐθεώρουν λοιπὸν τὴν γενναιοθυρίαν τοῦ ἐκείνου ὡς ἀναγκαστικὴν τιμιότητα, πολὺ βραδέως ἐπαλοῦσαν, ὥστε νὰ θεωρήσωσιν αὐτὴν ἀξίεπαινον. Καὶ αὐτοὶ δὲ οἱ ἀρχαῖοι ἐνοικιασὰι τῶν ἐπαύλων τοῦ μαρκησίου, ὑπερήφανοι, διότι περιῆλθον πάλιν ὑπὲρ εὐπατρίδην κύριον, περιεφρόνουν νῦν αὐτὸν ὅπως τὸν ἐκδικηθῶσι, διότι ἔζησαν ἄλλοτε ὑπὸ τὴν κυριαρχίαν του, κυριαρχίαν χωρικοῦ, ὡς αὐτοί. Ἀλλὰ πάντα ταῦτα ἐξετελέσθησαν βαθμυδῶν, ἄνευ σπαραγμοῦ ἄνευ κλονισμοῦ καὶ σχεδὸν ἄνευ προμελέτης· διότι οὕτω βαίνει ἡ πορεία τῶν γεγονότων ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ. Οὐδ' αὐτὸς δὲ ὁ Σταμπλῆ ἐνόησεν ἐπὶ πολὺ τὸ τί συνέβαινε περὶ αὐτοῦ. Ὅτε δὲ τέλος ἤνοιξε τοὺς ὀφθαλμούς καὶ εἶδε καθαρώς τὴν τύχην του τότε ἐπήγρυνε πλῆσιον τοῦ ἀγγελοῦ παρήγορος συμπαθῶς προσμετιδὼν αὐτῷ.

Ἡ δεσπινὴ Λασεγλιέρ ἐκληρονόμησε παρὰ τῆς μητρὸς τῆς. ἦν δὲν ἐγνώρισε, χαρακτῆρα ἥπιον, πνεῦμα ἐμβριθὲς καὶ αἰσθηματα γενναῖα καὶ σοβαρά· συνετέλεσε δὲ εἰς τοῦτο καὶ ὁ πενιχρὸς καὶ ἄπλοῦς βίος, ἐν μέσῳ τοῦ ὁποίου νύξθη. Ἀλλὰ κατὰ φαινόμενον, ἀπαντῶμενον ἐνίοτε εἰς τὰς οἰκογενεῖας, ἀνεπτύχθη ἀντιθέτως τῶν παραδειγμάτων, ἅτινα ἔλαβε· δὲν ὁμοιάζει λοιπὸν διόλου πρὸς τὸν πατέρα τῆς καίτοι ἠγάπα αὐτὸν περιπαθῶς, καίτοι ἀντηγαπᾶτο φιλοστοργῶς ὑπ' αὐτοῦ· ἀλλ' ἡ πρὸς αὐτὸν ἀγάπη τῆς εἶχε τι προστατευτικόν, τι ὁμοιον πρὸς τὴν στοργὴν μητρὸς, ἐν ᾗ ἡ τοῦ μαρκησίου εἶχεν ὅλην τὴν ματαιότητα τῆς νεότητος. Ἀνατραφεῖσα δὲ μακρὰν τοῦ θορύβου τοῦ κόσμου, ἡ δεσποινὴ Λασεγλιέρ, κατέστη μὲν σοβαρά, ἀλλὰ διετήρησε τὴν ἀπλότητα καὶ τὴν ἀθωότητα τῆς παιδικῆς ἡλικίας· πρὸς τούτοις ἡ μήτηρ τῆς μετέδωκεν αὐτῇ, ὁμοῦ μὲ τὸ εὐγενὲς αἷμα τῶν προγόνων, τὴν ἡγεμονικὴν ἐκείνην καλλονὴν, ἣτις, ὡς οἱ κύκνοι καὶ τὰ κρίνα, ἀπαντᾶται συνήθως ἐντὸς τῶν δασῶν, ὑπὸ τὴν σκιάν τῶν μεμονωμένων μεγάρων. Ἦτο ὑψηλὴ, ραδινὴ, λεπτὴ μὲν, ἀλλὰ χαρίεσσα καὶ εὐλύγιστος, ὡς ἄνθος ἡρέμα κυμαίνόμενον ἐπὶ τοῦ στελέχους του. Κατὰ σπάνιον δὲ ὄφρον τῆς καλλονῆς· εἶχε τὴν κόμην ξανθὴν, ὡς τὸ χρυσοῦν χρῶμα τῶν στάχυων, καὶ τοὺς ὀφθαλμούς μελανὰς, ὀφθαλμούς, οἵτινες ἔλαμπον ὡς δύο ἐξ ἐβένου ἀσφῆρες ὑπὸ τὰς μελανὰς βλεφαρίδας τῆς καὶ ἀνεδείκνυνον ἐπὶ λευκοτέραν τὴν ἀλαβαστρίνην χροιάν τῆς μορφῆς τῆς, ἐπαυξάνοντες τὴν ἐκφρασιζομένην χωρὶς νὰ ἀλλοιώσωσι τὴν ἀγγελικὴν αὐτῆς γαλήνην. Τὸ ἔθμα τῆς ἦτο βραδύ, τὸ βλέμμα τῆς μελαγχολικὸν καὶ συμπαθές· γαλήνιαν δὲ καὶ μεδιώσα ὡς ἦτο, ἡ φαντασία τοῦ ποιητοῦ ἠδύνατο νὰ ἐκλάβῃ αὐτὴν ὡς ἓνα τῶν συμπαθῶν

ἐκείνων ἀγγέλων, οἵτινες σκεπτικοὶ κατέρχονται εἰς τὴν γῆν, ὥπως συλλέξωσι καὶ μεταφέρωσιν εἰς τοὺς οὐρανοὺς τοὺς στεναγμούς τῶν θνητῶν· ἡ ὡς ἓνα τῶν ἐναερίων ἐκείνων πλασμάτων, ἅτινα ἐμφανίζονται εἰς τὰς ὄχθας τῶν λιμνῶν καὶ χάνονται ἐντὸς τῆς ἀργυροχόρου οὐράνης τῆς νυκτός. Μὴ γνωρίζουσα δὲ οὐδὲν ἐκ τοῦ κόσμου καὶ ἐκ τοῦ πολυταράχου ἀνθρωπίνου βίου εἰμῆ ὅ,τι ὁ πατήρ τῆς τὴν ἐδίδαξεν, ὑπέστη ἄνευ χαρᾶς τὴν βιάσαν ἐκείνην μεταβολὴν τῆς τύχης τῆς· διότι πατὴρ δι' αὐτὴν ἦτο ἡ γωνία τῆς γῆς, ἐνθα ἐγεννήθη καὶ ἐνθα ἡ μήτηρ τῆς ἀπέθανε· τὴν Γαλλίαν δὲ ἐγνώριζε μόνον ἐκ τῶν συμφορῶν τῆς οἰκογενείας τῆς καὶ ἐκ τῶν διηγήσεων, ἃς ἤκουσεν ἐν τῇ ἐξορίᾳ· ὅθεν οὐδέποτε εἰλκυσε αὐτὴ τὴν καρδίαν τῆς οὐδ' αὐτὸς ὁ πλοῦτος, οὐδ' ἡ πολυτέλεια εἶχον θέλγητρα δι' αὐτὴν· ἀντὶ δὲ νὰ ἀντλήτῃ, ὡς ὁ Ραοῦλ, ἐκ τῶν ὀμιλιῶν τοῦ μαρκησίου τὴν ὑπερηφάνειαν καὶ τὸ ὑπεροπτικὸν πνεῦμα τῆς ἀριστοκρατίας εἰς τὴν ἀνῆκε, ἐνεπνεύσθη πατιδιόθεν τὴν ἀγάπην πρὸς τὴν ταπεινὴν θέσιν ἐν ἣ ἐκ τύχης συνέπεσε νὰ γεννηθῇ. Οὐδέποτε λοιπὸν ἐκ τύχης συνέπεσε νὰ γεννηθῇ. Οὐδέποτε πάλιν ὅνειρα καὶ ἡ φιλοδοξία τῆς ἐξετάθησαν πέραν τοῦ κηπαρίου τῆς ὅπερ ἐκαλλιέργει ἡ ἰδία· οὐδέποτε ὁ μαρκήσιος Λασεγλιέρ κατ' ὀρθῶς ν' ἀρπνίσθη ἐν τῇ νεαρᾷ ἐκείνῃ ὑπάρξει πόθον τινα ἢ ὀλίψιν ἐπὶ τῇ πενιχρᾷ αὐτῆς τύχῃ! Αὕτη τῷ ἀπῆντα πάντοτε μετὰ μειδιάματος εἰς ὅσα τῇ ἔλεγε, καὶ ἂν ἐνίοτε τῇ ὠμίλει μετὰ πολλῆς πικρίας περὶ τοῦ πλούτου καὶ τῶν ἀγαθῶν, ἅτινα ἀπώλεσεν, ὠδήγει αὐτὸν ἡρέμα εἰς τὸν κήπον τῆς καὶ δεικνύουσα αὐτῷ τὰ ἄνθη τῆς, τὸν ἡρώτα ἐὰν ὑπάρχουσιν εἰς Γαλλίαν ὀραιότερα καὶ δροσερώτερα· ὅθεν τὴν ἡμέραν τῆς ἀναχωρήσεως μόλις ἐκράτῃς τὰ δάκρυά τῆς· διότι πραγματικῶς ἡ ἐξορία ἤρχιζε δι' αὐτὴν ἀπὸ τῆς στιγμῆς ἐκείνης, καθ' ἣν ἔληγε διὰ τοὺς ἄλλους. Ἀμα δὲ πατήσασα τὸ ἔδαφος τῆς Γαλλίας, τὸ ἔδαφος ἐκείνο τὸ πολυπαθές, ὅπερ ἐφαντάζετο πάντοτε μακρόθεν ὡς πολυκύμαντον πόντον, ἡ Ἑλένη κατελήθη ὑπὸ ἀορίστου τινὸς φόβου καὶ ὀλίψεως, καὶ ὅτε εἰσῆλθεν ὑπὸ τὴν προγονικὴν στέγην, ἠσθάνθη τὴν καρδίαν τῆς πιεζομένην καὶ δάκρυα ἐπλήρωσαν τοὺς ὀφθαλμούς τῆς. δάκρυα, ἅτινα δὲν προήρχοντο βεβαίως ἐκ χαρᾶς. Ἐν τούτοις ἅμα αἱ πρῶται ἐκείναι ἐντυπώσεις παρήλθον, ἡ δεσποινὴ Λασεγλιέρ ἐνεκλιματίσθη ἀκόπως ἐν τῇ νέᾳ αὐτῆς ἀτυμοσφαίρᾳ· διότι ὑπάρχουσιν ἐκλεκταὶ τινες φύσεις, οὐδέποτε ὑπὸ τῆς τύχης ἐκπληττόμεναι· αὐταὶ ὑφίστανται μετὰ τῆς αὐτῆς ἀφελείας τὰς μάλλον ἀντιθέτους περιπετειάς, καὶ πάντοτε εὐρίσκονται, χωρὶς νὰ ἐννοήσωσι πῶς, εἰς τὸ ὕψος τῆς θέσεώς των. Οὕτω καὶ ἡ νεαρά καὶ θελητικὴ ἐκείνη κόρη εὐρέθη ἀμέσως εἰς τοσαύτην ἁρμονίαν πρὸς τὴν περιστοιχοῦσαν αὐτὴν πολυτέλειαν καὶ τὴν λαμπρότητα τῶν προγόνων τῆς, ὥστε οὐδ' αὐτὴ ἐφαίνετο ἐκ-

πεπληγμένη, διότι ἦτο ἐκεῖ, οὐδ' ἄλλος τις βλέπων αὐτὴν ἠδύνατο νὰ υποθέσῃ ὅτι εἶχεν ἄλλην κοιτίδα ἢ ὅτι ἠῤῥήθη ἐντὸς ἄλλης ἀτμοσφαιρας. Ἐξηκολούθει δὲ νῦν, ὡς καὶ πρότερον, νὰ τρέφῃ πρὸς τὸν Ραοῦλ ἀδελφικὴν στοργήν, μὴ υποπτεύουσα ὅτι ὑπῆρχεν ἐν τῷ κόσμῳ ἄλλο τι αἰσθημα βαθυτέρον καὶ ζωηρότερον ἐκείνου, ὅπερ ἠσθάνετο αὕτη πρὸς τὸν νεανίαν· διότι ἠγνόει τί ἐστὶν ἔρω· τὰ δὲ εὐάριθμα βιβλία, ἅτινα ἀνέγνωσεν, ἦσαν κατάλληλα μᾶλλον ν' ἀποκοιμήσωσι τὴν φαντασίαν τῆς παρὰ νὰ ἐξεγείρωσι αὐτήν. Τὰ πρόσωπα ἐπίσης, ἅτινα ὁ μαρκήσιος τῇ ἀνέφερε κατὰ τὰς διηγήσεις του, περιγράφων αὐτὰ ὡς τύπον εὐγενείας, κομψότητος καὶ ὑψηλῆς ἀνατροφῆς, ὁμοιάζον ὅλα κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον πρὸς τὸν νεκρὸν κύριον Βωμπέρ, ὅστις εὐγενέστατος μὲν κατὰ πάντα, ἀλλ' ἀσήμαντος τὸν χαρακτῆρα, δὲν ἐμεῖου κατ' οὐδὲν τὴν ιδέαν, ἣν ἡ Ἐλένη ἠδύνατο νὰ συλλάβῃ περὶ τοῦ πῶς πρέπει νὰ ἦναι ὁ σύζυγος. Ἐκτὸς τούτου καὶ αὐτὸς καὶ ἐκείνη εἶχον παίξει ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ κατωφλίου καὶ αὐξήθῃ ὑπὸ τὴν αὐτὴν στέγην. Ἡ κυρία Λασεγλιέρ ἐλίκνισε τὸν Ῥαοῦλ κατὰ τὴν νηπιακὴν του ἡλικίαν· ἡ δὲ κυρία Βωμπέρ ἐχρησίμευσεν ὡς μήτηρ εἰς τὴν Ἐλένην. Ἦσαν δὲ ὡραῖοι ἀμφότεροι καὶ εἰς τὸ ἄνθος τῆς ἡλικίας των· ὅθεν ἡ ιδέα ὅτι ἤθελον ἡμέραν τινὰ συνενωθῇ διὰ τοῦ γάμου οὐδὲν εἶχε δυνάμενον λογικῶς νὰ φοβίσῃ οὔτε τὸν μὲν, οὔτε τὴν δέ. Ἦγαπῶντο λοιπὸν μετὰ τῆς κανονικῆς καὶ μεμετρημένης ἐκείνης ἀγάπης τῆς συνήθους εἰς ἐραστὰς προῶτως μεμνηστευμένους, καὶ πρὶν ἢ αἰσθανθῶσι τί ἐστὶν ἔρω· διότι ὁ γάμος εἶναι τέρμα, πρὸς ὃ καλὸν εἶναι· μὲν νὰ φθάσῃ τις, ἀλλ' ὅπερ δὲν πρέπει νὰ ἴδῃ ἀπὸ πολὺ μεμακρυσμένης ἀποστάσεως, διότι τότε φόβος ὑπάρχει μὴ ἀπολέσῃ τὰ καθ' ὅδον ἀπαντῶμενα γόητρα. Ξένη δὲ οὕσα ἐντελὴς εἰς τὰ συμφέροντα καὶ τὰ καθ' ἑκάστα τοῦ πρακτικοῦ βίου, εἶχε μὲν εὐθεῖαν τὴν καρδίαν, ἀλλ' ἐκτετακτο ἀτελεῖς μόνον καὶ συγκεχυμένης τῶν πραγμάτων ιδέας. Συνείθισε πρὸς τούτοις παιδιόθεν εἰς τὴν ιδέαν, ὅτι ἡ οἰκογένειά της εἶχεν ἀπογυμνωθῇ ὑπὸ τοῦ ἐνοικιαστοῦ μιᾶς τῶν ἐπαύλεων των, καὶ ἐπίστευεν ἐν τῇ ἀθωότητι της, ὅτι ὁ Σταμπλὴ οὐδὲν ἄλλο ἔπραξεν εἰμὴ ν' ἀνταποδώσῃ ὅσα ὤφειλε τῷ κυρίῳ του. Ἀλλὰ καίτοι πιστεύουσα, ὅτι οὐδὲν ὤφειλε τῇ γενναιοδωρίᾳ αὐτοῦ, ἠσθάνθη ὅμως ἀπὸ τῆς πρώτης ἡμέρας συμπάθειαν πρὸς τὸν ἀγαθὸν ἐκείνον γέροντα, ὅστις δὲν ἀπηνόδα θεωρῶν αὐτὴν μετὰ σεβασμοῦ καὶ λατρείας, ὡς εἰ εἶχεν ἤδη ἐννοήσει; ὅτι μετὰ ὅλων τῶν περιστοιχοῦντων καὶ περιποιουμένων αὐτὸν μόνῃ ἢ ἀγάπῃ τῆς συμπαθοῦς ἐκείνης κόρης ἦτο ἀληθὴς, ἀθῶα καὶ ἀφιλοκερδής.

Καὶ πραγματικῶς ἡ δεσποινὶς Λασεγλιέρ, χωρὶς νὰ τὸ γνωρίζῃ, ἐπραγματοποίησεν ὅλας τὰς ὑποσχέσεις τῆς κυρίας Βωμπέρ καὶ τὰς πρὸς αὐ-

τὸν ὑποχρεώσεις τοῦ μαρκησίου· διότι ἐνόσῳ βαθμῇ δὲν ἐκείνοι ἀπεμακρύνοντο τοῦ Σταμπλῆ, αὕτη ἠσθάνετο ἑαυτὴν εἶτι μᾶλλον ἐλκομένην πρὸς αὐτόν. Καὶ αὕτη εὐρίσκετο μελυνωμένη ἐν μέσῳ τῆς τύχης καὶ τῶν διασκεδάσεων τῆς κοινωνίας, ἐν ἡ ἔζη· ὅθεν δὲν ἠργήσε νὰ γεννηθῇ μυστηριώδης συμπάθεια μετὰ τῶν δύο ἐκείνων ψυχῶν, ὧν ἡ μὲν ἀπώθει τὸν κόσμον, ἡ δὲ ἀπωθεῖτο ὑπ' αὐτοῦ. Καὶ μετ' ὀλίγον ἡ ἀξιαγάπητος ἐκείνη κόρη ἔγεινεν, οὕτως εἰπεῖν, ὅ, τι ἡ Ἀντιγόνη εἰς τὸν Οἰδίποδα, ὅ, τι ἡ Κορδηλία εἰς τὸν βασιλέα Διὸς· ἐφαίδρυνε τὸν μονήρη καὶ μελαγχολικὸν βίον του καὶ ἡ ὑπαρξίς της ἦτο δι' αὐτὸν ὡς λαμπρὸς μαργαρίτης καθιδύνων τὸ βάθος τοῦ πικροῦ ποτηρίου, ὅπερ ἔδωκεν αὐτῷ νὰ πῖνῃ ἡ τύχη, ἡ ὡς ἀστὴρ τηλαυγής, φωτίζων τὸ σκοτὸς τοῦ βίου του, ἡ τέλος ὡς ἄνθος διανοιγόμενον ἐπὶ τῶν μαραμμένων κλάδων του. Παράδοξον δέ, ὅτι κατ' ἀρχὰς ἡ Ἐλένη ἐπεριποιήθη αὐτὸν ὁρμημένη μόνον ἐξ αἰσθηματος οἴκτου, ἀλλ' ἔπειτα καὶ ἡ καρδία της καὶ ὁ νοῦς της εὗρον παρ' αὐτῷ περισσοτέραν εὐχαρίστησιν παρ' ὅσῃν εὕρισκεν ἐν μέσῳ τῆς κοινωνίας, τῆς λαμπρῆς ἀλλὰ ματαίας, τῆς ὑψηλῆς ἀλλ' ἐπιτετηδευμένης, ἐν μέσῳ τῆς ὁποίας διήρχετο ὁ βίος της. Παράδοξον ἐπίσης, ὅτι ὁ πτωχὸς ἐκείνος γέρον ἐδῶκε τὴν πρώτην ἐξέγερσιν εἰς τὴν νεκρὰν ἐκείνην διάνοιαν· διότι τὴν πρώτην, ὅτε τὸ πᾶν ἠρέμει ἐν τῷ μεγάρῳ, ἡ τὴν ἐσπέραν, ὅτε μυρία φῶτα ἀνήγγελλον τὴν ἑναρξίν τῆς ἐσπερίδος ἢ τοῦ χοροῦ, ἡ Ἐλένη ἔφρυγε μετ' αὐτοῦ εἴτε ἐντὸς τοῦ κήπου, εἴτε εἰς τοὺς ἀγρούς, καὶ τότε κατὰ τὰς μακρὰς ἐκείνας συνομιλίας των ὁ Σταμπλὴ τῇ διηγείτο τὰ μεγάλα γεγονότα τῆς δημοκρατίας καὶ τῆς αὐτοκρατορίας· ἡ δὲ Ἐλένη ἤκουε μετ' ἐκπληξέως καὶ περιεργείας τὰς ἀπλοῦκας ἐκείνας διηγήσεις, αἵτινες κατ' οὐδὲν ὁμοιάζον πρὸς ὅσα μέχρι τοῦδε ἤκουσε. Πολλάκις ὁ Σταμπλὴ τῇ ἔδιδε νὰ ἀναγνώσῃ τὰς ἐπιστολάς τοῦ Βερνάρδου, τὸν μόνον ἠσασυρόν, ὃν ἐτήρησεν· ἡ δὲ Ἐλένη ἀναγινώσκουσα αὐτὰς ἐνθουσιάζετο, ὡς νεαρὸς καὶ υπερήφανος ἱππὸς ἀφυπνιζόμενος αἴφνης ἐν μέσῳ τῆς βοῆς καὶ τῶν σαλπείγων τοῦ πολέμου. Καὶ ἄλλοτε πάλιν τῇ ὁμιλεῖ περὶ τῆς μητρὸς της, τῆς ὥραιας καὶ πεφιλημένης μαρκησίας, ἥς διετῆρει πάντοτε ζῶσαν τὴν μνήμην. Ἡ ὁμιλία του ἦτο ἀπλῆ, καὶ ἡ Ἐλένη ἀκούουσα αὐτὸν ἠσθάνετο τοῦ ὀρθαλμοῦ της πληρουμένου δακρύων. Ἐπειτα δὲ τῇ ὁμιλεῖ περὶ τοῦ Βερνάρδου, διότι πάντοτε αἱ ὁμιλίας των ἐπανήρχοντο εἰς τὸν προσφιλεῖ ἐκείνον τεθνεῶτα· τῇ διηγείτο τὴν ταραχώδη παιδικὴν ἡλικίαν του, τὴν ὁρμητικὴν νεότητά του, τὸν ἥρωϊκόν του θάνατον. Ἀλλ' αἱ ψυχαί, αἱ τρυφεραὶ ὡς περιστρεφαὶ ἀγαπῶσι τοὺς λεοντοκάρδους· ὅθεν καὶ ἡ Ἐλένη ἠρέσκετο εἰς τὰς διηγήσεις ἐκείνας, καὶ ὁμιλεῖ περὶ τοῦ νεανίου ὡς περὶ τεθνεῶτος φίλου της. Τοιαῦται ἦσαν αἱ συνομιλίας των· ὅ, τι δὲ ἀ-

ποδεικνύει τὸν κάλλιστον χαρακτῆρα τοῦ Σταμπλῆ, εἶναι, ὅτι οὐδέποτε κατὰ τὰς συνέχεις καὶ μακρὰς συνομιλίας των ἐπέτρεψεν εἰς ἑαυτὸν νὰ ἐκφέρῃ παράπονον κατὰ τῶν ἀγαρίστων τῶν ἐγκαταλειψάντων αὐτόν· ὥστε ἡ Ἐλένη ἐξηκολούθει πιστεύουσα, ὅτι ἀπογυμνώσας ἑαυτὸν δὲν ἔκαμμεν εἰ μὴ ἔργον τιμιότητος καὶ αὐστηρῆς εὐσυνειδησίας. Ἰσως δὲ ἦτο αὐτῷ γλυκὺ νὰ αἰσθάνηται, ὅτι ἡ κόρη ἐκείνη τὸν ἡγάπα χάριν αὐτοῦ καὶ μόνου καὶ οὐχὶ χάριν ὑποχρεώσεων. Ἐγνωρίζε δὲ ὅτι ἡ δεσποινὶς Λασεγλιέρ εἶχε προορισθῇ ὡς σύζυγος τοῦ Ῥαοῦλ, καὶ δὲν ἠγνόει ὅτι οἱ γονεῖς των ἠρραβώνισαν αὐτοὺς ἀπὸ τῆς παιδικῆς των ἡλικίας· ἐκράτει λοιπὸν εἰς τὰς χεῖρας τοῦ τὸν μῖτον, ὃν διεύθυνεν ἡ κυρία Βωμπέρ· ἐνόει καὶ ἐγνώριζε τὰ πάντα. Ἀλλ' ἐν παρορμητικῷ καθ' ἑαυτὸν, οὐδέποτε ἠθέλησε νὰ μάθῃ τι ἡ νεκρά του φίλη, καὶ ἀπέκρυψεν ἀπ' αὐτῆς τὸ θέαμα ἐκείνο τῆς ἀνθρωπίνης ἀγνωμοσύνης ὡς ἔλκος ἀτιμωτικόν. Ὅσάκις δὲ ἡ Ἐλένη ἐθλίβετο διὰ τὸν μονήρη βίον, ὃν διήγῃ.

— Τί θέλετε; ἔλεγε μελαγχολικῶς ὁ κόσμος δὲν ἔγεινε διὰ τὸν γέροντα Σταμπλῆ, οὔτε ὁ γέρον Σταμπλὴ διὰ τὸν κόσμον, καὶ ἀφοῦ ὁ κύριος μαρκήσιος ἔχει τὴν καλωσύνην νὰ με' ἀφίξη νὰ ζῶ εἰς τὴν γωνίαν ταύτην, ἥς ὠφελήθῃ, διότι πάντοτε ἠγάπησα τὴν ἡσυχίαν καὶ τὴν μόνωσιν. Ὁ κύριος μαρκήσιος ἔχει δίκαιον, εἰς τὴν ἡλικίαν μου δὲν δύναται τις νὰ μεταβλήθῃ. Ἀγαπητὴ μοι κόρη, προσέθετεν, ἡ παρουσία σου καὶ τὰ συμπαθῆ πρὸς με μειδιάματα σου, ἰδοὺ αἱ διασκεδάσεις μου· οὐδέποτε ὠνευρέθην καλλιτέραν εὐχαρίστησιν.

Κατὰ τὰς ἡμέρας ἐκείνας ἠθέλησε νὰ ἐπίσκεψθῃ διὰ τελευταίαν φορὰν τὴν ἐπαυλιν, εἰς ἣν ἀπέθανεν ὁ πατήρ του, εἰς ἣν ὁ υἱὸς του ἐγεννήθη, τὴν ἐπαυλιν ἐνθα ἀναχωρῶν ἀφῆκε τὴν εὐδαιμονίαν του! Ἀσθενὴς δὲ πρὸ πολλοῦ καὶ κατὰβεβλημένος ὑπὸ τῆς θλίψεως, ὑπῆγε μόνος, στήριζόμενος ἐπὶ τῆς ῥάβδου του. Οὐδεὶς ἦτο ἐκεῖ· διότι πάντες εἰργάζοντο εἰς τοὺς ἀγρούς. Εἰσελθὼν εἰς τὴν ἀγροτικὴν οἰκίαν, ἐνθα οὐδὲν εἶχε μεταβλήθῃ, εἶδε τὸ δρύϊνον ἐρμάριον καὶ τὴν κλίνην μετὰ τὰ ἐκ πρασίνου ὑφάσματος παρκεπτάσματα της, εἶδε τὴν παρ' αὐτὴν εἰκόνα τῆς Θεομήτορος, πρὸ τῆς ὁποίας ἐπὶ δέκα ἔτη ἔδωκε πρῶτον καὶ ἐσπέραν προσευχομένην τὴν σύζυγόν του, ὡσφράνθη τὸ ἐντὸς τῶν ξυλίνων ἀγγείων εὐώδεις γάλα καὶ τὸν νοπὸν ἄρτον τὸν ἐστοιβάσμενον ἐπὶ τῆς σκηνίδος, καὶ ἐξελθὼν ἐκάθισεν εἰς τὴν αὐλὴν ἐπὶ λιθίνου καθίσματος. Ἦτο γλυκεῖα καὶ εὐχάριστος θερμὴ ἐσπέρα· μακρόθεν ἠκούοντο τὰ φαιδρὰ ἄσματα τῶν γυναικῶν τῶν θερίζουσιν τὸ χῆρτον, αἱ ὕλκα καὶ τῶν κυνῶν, οἱ μυκηθμοὶ τῶν ἀγελάδων καὶ οἱ χρομετισμοὶ τῶν ἱππῶν· ἡ λεπτὴ καὶ γλυκεῖα ὁσμὴ τοῦ χόρτου ἐπλήρυνε τὸν ἀέρα καὶ ἀντικρὺ τοῦ Σταμπλῆ, ἐπὶ τῆς γλότης τῆς

στέγης, ἐνόγγυζε χαριέντως οὐρανὸς περιστρεφών. — Ἡ σύζυγός μου, εἶχε δίκαιον, ἀνέκοιζεν ὁ γέρον, φεύγων καὶ μὴ δυνάμενος νὰ βλέπῃ ἐπὶ πλέον πάντα ἐκείνα τὰ ἀναμνησκόμενα αὐτῷ τὴν ἀπολεσθεῖσαν εὐδαιμονίαν του. Ἦτο κακὴ ἡμέρα ἡ ἡμέρα καθ' ἣν ἀφῆταμεν τὴν ἐπαυλίν μας!

Βεβαρυμένος ὑπὸ τῆς θλίψεως μᾶλλον ἢ ὑπὸ τῆς ἡλικίας ἀπέθανε δύο ἔτη μετὰ τὴν ἐπάνοδον τοῦ μαρκησίου. Ἀλλ' οὐδεὶς παρέστατο παρὰ τὴν κλίνην του, ἐκπὸς τῆς δεσποινίδος Λασεγλιέρ, ἥτις τῷ ἔκλειπε τοὺς ὀρθαλμούς. Ἦν δὲ ἐκπνεύουσα, στραφείσα πρὸς αὐτὴν τῇ ἔδωκε τὰς ἐπιστολάς τοῦ υἱοῦ του.

— «Λάθετε, τῇ εἶπεν, αὐτὸ μόνον μοὶ ἀφῆκαν· αὐτὸ μόνον μοὶ μένει νὰ δώσω». Καὶ ἀπέθανεν ἄνευ θλίψεως, διότι καταλείπει τὸν βίον, χαίρων μάλιστα, διότι ἔμελλε τέλος νὰ ἐπανεύρῃ τὴν σύζυγον καὶ τὸ τέκνον του.

Ὁ θάνατός του ἀρῆκε κενὸν μόνον ἐν τῷ δωματίῳ του καὶ ἐν τῇ καρδίᾳ τῆς Ἐλένης· εἰς τὸ μέγαρον ἡ ἀνάμνησίς του διήρκεσε τρεῖς ἡμέρας.

— Ὁ μακαρίτης ὁ Σταμπλῆ! ἔλεγεν ὁ μαρκήσιος· τὸ βέβαιον εἶναι ὅτι ἦτο καλὸς ἄνθρωπος. — Πολὺ ὀχληρὸς, ἔλεγε στεναλῶσιν ἡ κυρία Βωμπέρ. — Πολὺ κακῶς ἀνατεθαμμένος, προσέθετεν ὁ Ῥαοῦλ. — Κάλλιστος, ἐψήφισεν ἡ Ἐλένη. Τοῦτο ἦτο ὅλον τὸ ἐπικηδεῖον ἐγκώμιόν του. Ἀλλ' ἡ Ἐλένη μόνῃ ἀπέδωκεν ἐπὶ τοῦ τάφου του τὸν φόρον τῶν δακρύων, ὃν τῷ ὑπεσχέθησαν. Ἐν τούτοις καλὸν εἶναι νὰ προσθέσωμεν, ὅτι ὁ θάνατος τοῦ γεροντέστου ἐξήγειρεν ἐν τῷ τόπῳ τὴν ἀγανάκτησιν μερίδος τινὸς, ἥτις κατὰ τὴν τότε ἐν χρήσει ἐμφρασιν, ἤρχει νὰ ἀνατέλλει εἰς τὸν πολιτικὸν ὀρίζοντα. Ἡ μερὶς αὕτη υποκριτικὴ, φθονερὰ, πρὸ πάντων δὲ οὐχὶ τοσοῦτον φιλελεύθερος, ὅσον τὸ ὄνομά της ἀνήγγελλον, ἀπετελεῖτο ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ ἐκείνῃ ἐκ δικηγόρων φλυάρων καὶ μετρίων καὶ ἐξ ἀγερώχων ἀνθρώπων τῆς μέσης τάξεως. Ἡ μερὶς λοιπὴν αὕτη, ἀφοῦ ζῶντα τὸν Σταμπλῆ κατήσχυσε, θανόντα ἐκῆρξεν αὐτόν ὡς ἥρωα· καὶ τοῦτο οὐχὶ διότι κατ' ἐλάχιστον ἐνδεδιφερέτο ὑπὲρ αὐτοῦ, ἀλλὰ διότι ἐμίσει τοὺς εὐπατρίδας.

Ἐξέψωκαν λοιπὸν αὐτόν, ἀπένειμαν αὐτῷ τὰς δάφνας τοῦ μαρτυρίου, καίτοι οὐδόλως ὑποπτευόμενοι εἰς πόσον μέγαν βαθμὴν ὁ αὐτοῦ ἐκείνος ἤξιζε τοῦτο. Ἐν ἐνὶ λόγῳ κατηγόρουν τὴν κυρίαν Βωμπέρ ἐπὶ δολιότητι καὶ τὸν μαρκήσιον ἐπὶ ἀγνωμοσύνῃ· καὶ οὕτως ἄπαξ καὶ κατὰ τύχην τὰ μικροπρατῆ ἐκείνα πάθη καὶ αἱ ἀπορικαὶ ἔχθραι, συνέπεσε νὰ ὑπερεπῇσιν τὴν ἀλήθειαν.

Ἐν τούτοις ἡ ἐποχὴ τοῦ γάμου τῆς Ἐλένης μετὰ τοῦ Ῥαοῦλ ἔμελλε νὰ προσδιορισθῇ· ἀλλὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην, τὴν μεμακρυσμένην εἰσέτι κατὰ τὴν θέλησιν τοῦ κυρίου Βωμπέρ, ἡ Ἐλένη οὔτε τὴν ἐπόθει· οὔτε τὴν ἐφοβεῖτο ἔδωκε δὲ αὐτὴν προσεγγίζουσιν ἄνευ ἀνυπομονησίας ἄλλα καὶ

ἀνευ τρόμου. Δυνάμεθα μάλιστα νὰ βεβαιώσωμεν, ὅτι ἡσθάνετο μᾶλλον θλίψιν ἢ χαράν· διότι αἱ μετὰ τοῦ Σταμπλῆ συνομιλίαι τῆς, αἱ ἐπιστολαὶ τοῦ Βερνάρδου, αἱ καὶ μετὰ τὸν θάνατον τοῦ γηραιοῦ τῆς φίλου ἡρέσκετο νὰ ἀναγινώσκῃ, τὴν εἶχον φέρει εἰς ἀορίστους τινὰς συγκρίσεις οὐχὶ ἐντελῶς εὐνοϊκὰς πρὸς τὸν νεκρὸν βαρῶνον. Ἀλλὰ πάντα ταῦτα ἦσαν παρὰ πολὺ συγκεχυμένα εἰς τὴν καρδίαν καὶ τὴν διάνοιάν τῆς, ὥστε νὰ ζητήσῃ τὴν ἐξήγησιν αὐτῶν. Ἐκτὸς τούτου, εἶχε ψυχὴν πολὺ ἀγνὴν, καὶ τῇ ἦτο ἀδύνατον νὰ συλλάβῃ τὴν ἰδέαν, ὅτι δύναται τις νὰ ἀνακαλέσῃ τὴν ὑπόσχεσίν του ἢ νὰ λάβῃ ὀπίσω λόγον ἁπαλῆς δοθέντα.

Μνηστὴ λοιπὸν οὕτα τοῦ 'Ραούλ, ἅφ' ἧς ἡμέρας ἐνόησε τὴν σημασίαν τῆς λεξέως ταύτης ἡ εὐγενὴς κόρη ἐθεώρησεν ἑαυτὴν ὡς σύζυγόν του ἐνώπιον θεοῦ. Τέλος ὁ γάμος ἐκεῖνος ἤρρεσκεν εἰς τὸν μαρκήσιον· ὁ δὲ 'Ραούλ ἔκρυπτε τὸν ἀσήμενον αὐτοῦ χαρκατῆρα ὑπὸ τὴν ἐπίκτητον χάριν καὶ τὴν κομψότητά του· δὲν ἐσερεῖτο δὲ οὔτε τῶν θεληγέτρων τῆς ἡλικίας του, οὔτε τῶν ἱπποτικῶν ἀρετῶν τῆς ἀριστοκρατικῆς καταγωγῆς του· πρὸς τοῦτοις ἡ κυρία Βωμπέρ, ἡ διευθύνουσα καὶ καθοδηγοῦσα πάντοτε αὐτόν, δὲν ἔλειπε, χρεὶας τυχοῦσης, νὰ τῷ δανεῖζῃ τὸ πνεῦμα, οὐτινος ἐστερεῖτο. Τὸ πᾶν ἔβαινε λοιπὸν καλῶς καὶ οὐδὲν ἐφαινετο μέλλον νὰ διαταράξῃ τὴν πορείαν τῆς εὐτυχίας ἐκεῖνης, ὅτε αἴφνης ἀπρόοπτον συμβεβηκὸς ἦλθε νὰ θέσῃ ἐμπόδιον.

Ἐώραζον ταῦτοχρόνως ἐν τῷ μεγάρῳ τὴν ἐορτὴν τοῦ βασιλέως, τὴν τρίτην ἡδὴ ἐπέτειον τῆς ἐπανόδου τοῦ μαρκησίου εἰς τὰ κτήματά του καὶ τοῦ ἐπιστήμου ἀρραβῶνα τοῦ 'Ραούλ μετὰ τῆς 'Ελένης· κατὰ δὲ τὴν τριπλὴν ταύτην ἐορτὴν συνέρρευσεν ὅλη ἡ ὑψηλὴ ἀριστοκρατία τῆς πόλεως καὶ τῶν περικύκλων. Ἐπελθούσης δὲ τῆς νυκτὸς, τὸ μέγαρον καὶ ὁ κήπος ἐφωταγωγήθησαν λαμπρῶς· μέγα πυροτέχνημα ἐξεχύθη ἀπὸ τοῦ ὀροπέδιου, καὶ πάρχουσα ὁ χορὸς ἤρχισεν ἐν τῶν πολυτελῶν αἰθουσῶν, ἐνῶ ἔξωθεν οἱ χωρικοὶ καὶ αἱ χωρिकाὶ ἐχόρευον ὑπὸ τὰς σκιὰς συνοδευόμενοι ὑπὸ τοῦ ἤχου τῆς ἀσκαύλου. Ἡ κυρία Βωμπέρ ἤγγιζε πλέον εἰς τὸ τέρας τῶν φιλοδόξων πόθων τῆς καὶ δὲν ἐξήτει νὰ κρύψῃ τὴν χαράν τῆς· διότι ἡ παρουσία μόνῃ τῆς δεσποινίδος Λασεγλιέρ ἐδικαιολόγει ἀρκούντως τὴν ὑπερηφάνειαν καὶ τὴν εὐτυχίαν, τὴν ἀκτινοβολοῦσαν ἐπὶ τοῦ μετώπου τοῦ 'Ραούλ. Ὁ δὲ μαρκήσιος μόλις ἐκράτει τὴν χαράν του, καὶ ὁσάκις ἤρχετο εἰς τὸν ἐξώστην, οἱ ὑπάκοοι του χωρικοὶ ἔκχυνον τὰ πέριξ νὰ ἀντηχῶσιν κραυγάζοντες ἐνθουσιωδῶς· Ζήτω ὁ κύριός μας! Ζήτω ὁ κύριός μας! Αἱ δὲ λέξεις ἐκεῖναι, αἱ μυριάκις ἐπαναλαμβάνόμεναι εὐρισκον τὴν πηγὴν τῶν ἐν τῇ καρδίᾳ τῶν ἀπλοϊκῶν ἐκεῖνων ἀνθρώπων καὶ ἐν ταῖς ἀποθήκαις τοῦ οἴνου τῶν μεγάρων. Ὁ Σταμπλῆ εἶχεν ἀποθάνει

μόλις πρὸ τινῶν μηνῶν. Ἀλλὰ τίς ἐσκέπτετο πλέον περὶ αὐτοῦ; Οὐδεὶς, ἐκτὸς τῆς 'Ελένης, ἥτις εἰλικρινῶς εἶχεν ἀγαπήσει αὐτόν καὶ ἥτις ἐτήρει εὐσεβῶς τὴν μνήμην του. Ἀλλ' ἡ δεσποινὶς Λασεγλιέρ ἐρχίετο σύννου; καὶ ἀνήσυχος τὴν ἐσπέραν ἐκείνην. Διατί; Οὐδ' αὐτὴ ἡ ἰδίᾳ ἐγνώριζεν. Ἡγάπα τὸν μνηστῆρά τῆς, τοῦλάχιστον ἐνόμιζεν ὅτι τὸν ἠγάπα. Ἡτο ὡραία, χαρίεσσα, νεκρά, ἡγαπᾶτο, ἦτο πλουσία καὶ ἀριστοκρατικῆς καταγωγῆς, πάντες προσεμειδίων αὐτῇ μετ' ἀγάπης, καὶ ὁ βίος τῆς προσιωπῆτο πλήρως· θεληγέτρων καὶ γοητείας. Ἀλλὰ τί ἐπέεζε τὸ νεκρὸν ἐκεῖνο στῆθος; Τί ἐπεσκίαζε τοὺς ὠραίους ἐκείνους ὀφθαλμούς; Μήπως λεπτοφυὴς καὶ εὐαίσθητος ὡς ἦτο, προησθάνετο ὡς τὰ ἄνθη τὴν ἐπερχομένην καταιγίδα καὶ ἐφρικία ἐπὶ τῇ μεταδόλῃ τῆς τύχης τῆς;

Τὴν αὐτὴν ἐσπέραν ἱππεύς τις, περὶ οὗ οὐδεὶς ἐσκέπτετο, ἠκολούθει τὴν δεξιάν ὄχλην τοῦ Κλαίν. Μόλις πρὸ ἡμισείας ὥρας ἔφθασεν εἰς Poitiers καὶ ζητήσας νὰ τῷ ἐτοιμάσωσιν ἵππον, ἀνέβη ἐπ' αὐτοῦ καὶ ἀνεχώρησε δρομαίως ἀκολουθῶν τὴν ἀτραπὸν ἀντιθέτως πρὸς τὸν ῥοῦν τοῦ ποταμοῦ. Τὸ σκότος ἦτο πυκνόν· οὔτε ἡ σελήνη οὔτε ἀστέρες ἔλαμπον ἐπὶ τοῦ συννεφώδους οὐρανοῦ· ἀλλ' ὅτε ἔκαμψε τὴν ἀτραπὸν, αἴφνης τὸ μέγαρον τῶν Λασεγλιέρ ἐπαρουσιάσθη λαμπρῶς φωταγωγημένον καὶ τὰ μυρία φῶτα, τὰ κατὰ τὴν πρόσοψιν αὐτοῦ διαλάμποντα, ἐφαίνοντο μακρόθεν ὡς πύριναι γραμμαὶ, ἔρπουσαι ἐπὶ τοῦ σκοτεινοῦ στερεώματος. Ἐκπληκτος ἔσπευε τότε τὸν χαλινὸν καὶ ἐσταμάτησεν ἀποτόμως τὸν ἵππον του. Ταῦτοχρόνως μέγα πυροτέχνημα διέσχισε τὸν ὀρίζοντα, ὑψώθη μέχρι τῶν νεφῶν, διηνοίχθη καὶ παράυτα βροχὴ χρυσῶν σφαιρῶν, ἀμεθυστῶν καὶ σμαράγδων, κατέπεσεν ἐπὶ τῶν πυργίσκων. Τότε ὡς ὁ ὀδοιπόρος, ὁ μὴ ἀναγνωρίζων πλέον τὸν δρόμον του καὶ δισταζὼν πρὸς ποῖαν διεύθυνσιν νὰ τραπῇ, ὁ ἱππεὺς ἐκεῖνος ἔστρεψε πέριξ αὐτοῦ ἀνήσυχον βλέμμα· ἀλλ' ἔπειτα βεβαιωθείς, ὅτι δὲν ἠπατάτο, ἀφῆκεν ἐλευθέρως τὰς ἡνίας καὶ ἐξήκολούθησε τὴν πορείαν του. Μετ' ὀλίγον δὲ φθάσας πρὸ τῆς θύρας τοῦ κήπου, ἀφίππευσε καὶ δέσας τὸν ἵππον του ἐπὶ τῶν κιγκλιδίων, εἰσῆλθεν ἀκριβῶς τὴν στιγμήν καθ' ἣν τὸ πλῆθος τῶν χωρικῶν, ἐν τῇ ἐξάψει τοῦ ἐνθουσιασμοῦ, ἐκραύγαζεν ἐπανειλημμένως· Ζήτω ὁ βασιλεὺς! Ζήτω ὁ μαρκήσιος! Ὅλα τὰ παράθυρα περιεκοσμοῦντο ὑπὸ χλοερῶν φυλλωμάτων καὶ τὰ καταπεπταμένα παραπετάσματα ἦσαν διαφεγγῇ παριστῶντα ποικίλα ἀντικείμενα διὰ ζωηρῶν χρωμάτων. Τὸ δὲ μᾶλλον ἀξιοπαρατήρητον μετὰξὺ αὐτῶν ἦτο ἀριστούργημα καλλιτέχνου τινὸς εἰς τὸ εἶδος ἐκεῖνο, παριστῶν εἰς τὰ ἐκπεπληγμένα βλέμματα τῶν χωρικῶν τὴν σεπτὴν κεφαλὴν Λουδοβίκου τοῦ δεκάτου ὀγδόου, ὑπὲρ τὴν ἑποῖαν δύο ἀλληγορικαὶ θεότητες προσέκλι-

νον κλάδους ἐλαίας. Πρὸ τῆς εἰσόδου ἡ φρουρὰ τοῦ Poitiers ἔπαιζε μετὰ πατάγου τὸν ἐθνικὸν παιᾶνα Ζήτω Ἐρρίκος ὁ τέταρτος. Ὁ Ξένος ἔστη πρὸς στιγμήν, ἀμφιβάλλων ἐν ἧτο παίγνιον ὀνείρου ἢ πραγματικότητος, θεωρῶν τὰ πάντα προσεκτικῶς, φλεγόμενος ὑπὸ τῆς ἐπιθυμίας νὰ μάθῃ τί τρέχει καὶ τρέμων νὰ πληροφορηθῇ· ἀλλ' ἔπειτα ἐχάθη ἀπαρτήρητος ἐντὸς τοῦ θορύβου τοῦ πλήθους. Ἀποῦ δὲ περιεπλανήθη ἐπὶ πολὺ, ὡς σκιά πέριξ τῶν εὐθυμούντων οὐρίων, διήρχετο πλησίον τραπέζης ἐστρωμένης ὑπὸ τὴν δενδροστοιχίαν, ὅτε αἴφνης ἤκουσε λέξεις τινὰς αἰτινες εἰλκυσαν τὴν προσοχήν του. Ἐκάθισε λοιπὸν εἰς τὸ ἄκρον θρανίου, οὐχὶ μακρὰν δύο γερόντων ἐκ τοῦ χωρίου, οἵτινες ἐνῶ ἔπινον τὸν οἶνον τοῦ μεγάρου, συνωμίλουν δυσχερῆς τῆς ἐπανόδου τῶν Λασεγλιέρ καὶ τοῦ θανάτου τοῦ Σταμπλῆ. Ἐκλινε τότε πρὸς τὴν τράπεζαν καὶ στηρίζας τὸ μέτωπον μὲ τὰς δύο τοῦ χειρὸς, ἐμεινεν ἀκίνητος ἐπὶ πολλὴν ὥραν. Ὅτε δὲ ἀπεμακρύνθη τῆς θέσεως ἐκεῖνης, ὁ κήπος ἦτο ἔρημος· βαθεῖα σιγὴ εἶχε διεδεχθῇ ἐν τῷ μεγάρῳ τὸν πρότερον θόρυβον· τὰ ὑπολειφθέντα φῶτα, ὑποτρέμοντα ἐσβέννυντο καὶ οἱ ἀλέκτορες ἀνήγγελλον τὴν ἐπάνοδον τῆς ἡοῦς.

Ἐπὶ συνίχτι

ΑΓΓΕΛΙΟΝ Γ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ.

Ο ΗΓΟΥΜΕΝΟΣ ΤΟΥ ΒΑΔΑΧΟΖ

[Ἐκ τῶν τοῦ Abbé Blanchet].

Ὁ ἡγούμενος τοῦ Βαδαχόζ ἦτο σοφώτερος ὅλων ὁμοῦ τῶν διδασκτῶν τῆς Σαλαμάγκας, τῆς Κοῦμβρας καὶ τῆς Ἀλικιάς. Ἡτο κάτοχος πασῶν τῶν γλωσσῶν, νεκρῶν τε καὶ ζώων· ἐγίνωσκε πάσας τὰς ἐπιστήμας, θείας καὶ ἀνθρωπίνους· ἀλλὰ δυστυχῶς δὲν εἶχε γνῶσιν τῆς μαγείας καὶ διὰ τοῦτο ἦν ἀπαρηγόρητος. Τῷ εἶπον ὅτι εἰς ἐν τῶν προαστείων τοῦ Τολέδου κατῴκει μύστης ἱκανώτατος τῶν ἀποκρύφων ἐπιστημῶν, καλούμενος Τορρίδιος.

Ἄνευ ἀναβολῆς ὁ ἡγούμενος διατάξας νὰ ἐπιστάξῃ καλὴν ἡμίονον, ἐξέκίνησε κατευθυνόμενος εἰς Τολέδον, καὶ ἀφίππευσε πρὸ τῆς θύρας παλαιοῦ οἴκου, ὅπου ὁ μέγας ἀνὴρ κατῴκει.

Κύριε μάγε, τῷ εἶπεν εὐσεβῶς ὑποκλινόμενος, εἶμαι ὁ ἡγούμενος τοῦ Βαδαχόζ. Οἱ ἐν Ἰσπανίᾳ σοφοὶ μὲ τιμῶσιν ἀποκαλοῦντές με διδασκαλὸν τῶν, πλὴν ἐγὼ ἔρχομαι ἐνταῦθα ζητῶν ν' ἀποκτήσω ἐνδοξότερον τίτλον, τὸν τοῦ μαθητοῦ ὑμῶν. Ἄν εὐαρεστηθῇτε νὰ μὲ διδάξητε τὰ μυστήρια τῆς τέχνης σας, θὰ τρέφω πρὸς ὑμᾶς εὐγνωμοσύνην ἀπειρον, ἀνταξίαν πρὸς τὸ εὐεργέτημα.

Ὁ δὲν Τορρίδιος, καίτοι ἐκαυχᾶτο ὅτι εἶχε σχέσιν στενὴν μετὰ τῶν εὐγενεστέρων ὑποχθόνων θεοτήτων, δὲν ἦτο ὅμως πολὺ εὐπροσῆγορος. Ἀπῆντησεν ὅθεν εἰς τὸν ἡγούμενον ὅτι ὦφειλε ν'

ἀποταθῇ ἀλλαχοῦ, ἂν ἐξήτει διδάσκαλον τῆς μαγείας, ὅτι αὐτὸς ἐβαρύνθη ἐξασκῶν ἐπάγγελμα ἄχαρι, ἐξ οὗ ἀπεκόμισε μόνον συγχαρητήρια καὶ ὑποσχέσεις, καὶ ὅτι δὲν ἠθέλε νὰ ἐξευτελίσῃ πλέον τὰς ἀποκρύφους ἐπιστήμας μεταδίδων αὐτὰς εἰς τοὺς ἀχαρίστους.

— Εἰς τοὺς ἀχαρίστους! ἀνέκραξεν ὁ ἡγούμενος. Λοιπὸν, δὸν Τορρίδιε, ἀπηντήσατε καὶ ἀχαρίστους μαθητάς; Καὶ μὲ ἀδικεῖτε τόσον κατατάσσοντες καὶ ἐμὲ μετὰξὺ αὐτῶν τῶν τεράτων.

Ἀπήγγειλε τότε ὅσα ἀξιώματα καὶ ἀποφθεγμάτων ἐγίνωσκε περὶ εὐγνωμοσύνης, ἐλάλησε μετὰ ζέσεως καὶ μετὰ ὕψους γλυκυτάτου περὶ τῶν τιμῶν καὶ εὐγενῶν αἰσθημάτων, ἀναφέρων ὅσα παραδείγματα τῷ ἐχορήγει ἡ ἀνεξάντλητος αὐτοῦ μνήμη· ἐν ἐνὶ λόγῳ ὠμίλησε τόσον καλῶς, ὥστε ὁ μάγος, μείνας ἐπὶ τινὰς στιγμὰς σκεπτικὸς, ὠμολόγησεν ὅτι δὲν ἠδύνατο πλέον ν' ἀρνηθῇ τὰς ἐκδουλεύσεις του εἰς ἄνδρα τόσον πολυμαθὴ καὶ πεπαιδευμένον.

Ἰακίνθη, ἐφώνησε πρὸς τὴν ὑπηρετρίαν του, σούβλισε δύο πέρδικας, διότι ἐλπίζω ὅτι ὁ ἡγούμενος θὰ μοὶ κάμῃ τὴν τιμὴν νὰ δειπνήσῃ μαζί μου.

Κρατῶν δὲ αὐτὸν ἐκ τῆς χειρὸς, τὸν εἰσῆγαγεν εἰς τὸ σπουδαστήριόν του, ἐκεῖ δὲ τῷ ἤγγισε τὸ μέτωπον ψιθυρίζων τὰς τρεῖς ταύτας μυστηριώδεις λέξεις, αἱ οἱ ἀναγνώσται παρακαλοῦνται νὰ μὴ λησμονήσωσιν·

Όρτεβολάρ-Πισταφριέρ-Λαφόν.

Ἀμέσως δὲ προσέβη μετὰ σαφηνείας εἰς τὴν ἐξήγησιν τῶν πρώτων προεισαγωγικῶν μαθημάτων τῆς μαγικῆς τέχνης.

Ὁ νέος μαθητὴς ἠκροῖτο μετὰ πολλῆς προσοχῆς, μόλις ἀναπνέων, ὁπότε ἡ Ἰακίνθη εἰσῆλθε βιαίως ἀκολουθούμενη ὑπὸ ἀνθρώπου μικροσώμου φέροντος ὑποδήματα ὑψηλὰ μέχρι ζώνης καὶ κατερυπωμένου ἐκ τοῦ πηλοῦ, ζητοῦντος δὲ νὰ ὀμιλήσῃ πρὸς τὸν ἡγούμενον δι' ὑπόθεσιν σπουδαιοτάτην. Ἡτο ὁ ταχυδρόμος τοῦ θείου του, ἐπισκόπου τοῦ Βαδαχόζ, καὶ ἤρχετο ἀναζητῶν αὐτὸν μετὰ σπουδῆς μέχρι Τολέδου, ὅπως τῷ ἀναγγείλῃ ὅτι ὁ σεβασμιώτατος προσεβλήθη ὑπὸ ἀποπληξίας τοσοῦτον σφοδρᾶς, ὥστε οὐδεμίαν ἐλπίδα σωτηρίας ὑπῆρχεν.

Ὁ ἡγούμενος ἐβλασφήμησεν ἐκ βάλους καρδίας, ταπεινοφώνως ὅμως ὅπως μὴ σκανδαλίσῃ τοὺς παρῆκτας, τὴν ἀσθένειαν, τὸν ἀσθενὴ καὶ τὸν ταχυδρόμον, διότι ἤρχοντο νὰ τὸν διαταράξωσιν εἰς ὥραν τοσοῦτον ἀκατάλληλον. Ἠλευθερώθη ἐν τοσοῦτῳ τοῦ ταχυδρόμου ἀποπέμψας αὐτὸν εἰς Βαδαχόζ, καὶ λέγων ὅτι δὲν θὰ ἐβράδυνε καὶ αὐτὸς νὰ ἐπιστρέψῃ, μετ' ὃ ἐπανέλαβε τὴν ἀκρόασιν τῶν μαθημάτων, ὡς ἂν μὴ ὑπῆρχον εἰς τὸν κόσμον οὔτε θεοὶ οὔτε ἀποπληξία.

Τὰς ἀκολουθίας ἡμέρας ἀφίκοντο ἐκ νέου εἰδήσεις ἐκ Βαδαχόζ, καὶ αὐταὶ ἦσαν τὴν φορὰν

ταύτην τόσον σοδρααί, ὥστε ἐδέησε νὰ τὰς ἀκροασθῇ καλῶς.

Ὁ πρωτοψάλτης καὶ δύο ἱερεῖς ἦλθον νὰ ἀναγγείλωσι πρὸς τὸν ἡγούμενον ὅτι ὁ θεὸς του, ὁ σεβασμιώτατος ἀρχιεπίσκοπος, ἀπῆλθεν εἰς οὐρανούς ὅπως λάβῃ τὴν ἀντιμισθίαν τῶν ἀρετῶν αὐτοῦ, ὅτι τὸ ἱερὸν συμβούλιον κανονικῶς συνελθὼν ἐξέλεξε αὐτὸν ὅπως λάβῃ τὴν χρεύσασαν θέσιν, ἐν τέλει δὲ ἐκέλευον αὐτὸν νὰ ἔλθῃ ταχέως ὅπως παρηγορήσῃ διὰ τῆς σεβαστῆς παρουσίας του τὴν ἐκκλησίαν τοῦ Βαδαχόζ, νέαν αὐτοῦ μνηστῆν.

Ὁ δὸν Τορρίβιος, παρὼν εἰς τὴν ὁμιλίαν τῶν ἀπεσταλμένων, ἐσκέφθη φρονίμως νὰ ἐπωφεληθῇ τῆς εὐνοίας περὶ τῆς ἐκείνου. Εἰπάλεσεν ὅθεν κατὰ μέρος τὸν νέον ἐπίσκοπον, καὶ μετὰ τὰς καταλλήλους φιλοφρονήσεις τῷ ἀνεκόνισεν ὅτι εἶχεν υἱόν, καλούμενον δὸν Βενιαμίν, ὅστις ἦτο μὲν περικοιμισμένος μετὰ πολὺ πνεῦμα καὶ ἀγαθὰς διαθέσεις, δὲν ἤσθάνετο ὅμως κλίσειν πρὸς τὰς ἀποκρύφους ἐπιστήμας. Τὸν συνεβούλευσε λοιπὸν νὰ γείνη ἱερεὺς, ἐπειδὴ δὲ χάριτι θεῶν κατάρθωσε τοῦτο, καὶ ἔχαιρε τὴν φήμην ἀρίστου κληρικοῦ ἐν Τολέδῳ. αὐτὸς ὡς πατὴρ παρεκάλει τὴν Σεβασμιότητα του νὰ παραχωρήσῃ τῷ δὸν Βενιαμίν τὸ ἀξίωμα τοῦ ἡγουμένου τοῦ Βαδαχόζ, ὅπερ δὲν ἠδύνατο πλέον γενόμενος ἐπίσκοπος νὰ διατηρήσῃ.

— Οἱμοι, εἶπε στενάζων ὁ ἱεράρχης διστάζων καὶ ἐν ταραχῇ, θὰ πράξω πάντοτε πᾶν ὅ,τι σὰς εὐχαριστεῖ· πλὴν δὲν δύναμαι νὰ σὰς ἀποκρύψω ὅτι ἔχω συγγενὴ τινα, οὐτινος εἶμαι ὁ μόνος κληρονόμος. Εἶνε γέρον κληρικὸς, καὶ μόνῃ κατὰλληλος θέσις δι' αὐτὸν εἶνε ἡ τοῦ ἡγουμένου. Τί θὰ ἐλέγετε καὶ σὺς ἂν τῷ ἡρνούμην τὴν θέσιν ταύτην; Ἀμέσως ἤθελον δυσχερῆσαι τοὺς συγγενεῖς μου, οὓς δομολογῶ ὅτι λατρεύω μετὰ παρφορᾶς. Ἀλλὰ, ἐξηκολούθησε μετὰ θωπευτικῆς φωνῆς, δὲν σκοπεύετε σὺς νὰ ἔλθῃτε εἰς Βαδαχόζ; Μήπως σκέπτεσθε νὰ με ἐγκαταλίπητε ἀκριβῶς καθ' ἣν ὥραν ἀρχίζω νὰ γίνωμαι ἱκανὸς ὅπως σὰς φανῶ χρήσιμος; Ἀκούσατέ με, φίλτατε διδάσκαλε· ἂς ἀναχωρήσωμεν ὁμοῦ, καὶ μὴ σκέπτεσθε περὶ ἄλλου εἰμὴ περὶ τῆς διδασκαλίας τοῦ μαθητοῦ σας. Ἔπτε βεβαιότατος περὶ τῆς μελλούσης προαγωγῆς τοῦ δὸν Βενιαμίν. Ἐγὼ θέλω φροντίσαι ὅσῃς ἢ βράδιον, καὶ θὰ πράξω ὑπὲρ αὐτοῦ πᾶν ὅ,τι ὁ πατὴρ του μοὶ ζητήσῃ. Ἐξ ἄλλου ἐν ἄλλῳ ἀξίωμα ἡγουμένου ἐντὸς τοῦ βάρους τῆς ἑστρεμადούρας δὲν εἶνε ἡ κατάλληλος ἀμοιβὴ διὰ τὸν υἱὸν τοιοῦτου πατρός.

Ὁ,τι ἐπρότειναν ὁ ἡγούμενος εἰς τὸν μάγον ἦτο κατὰ τὴν κανονικὴν δίκαιον καθαρὰ συμφωνίαν ἐν τοσοῦτῳ οὐδεὶς τῶν δύο τούτων σοφῶν ἀνδρῶν προσέσχεν εἰς τοῦτο, εἴτε ἐδείξεν ἐνδοιασμόν τινα, καὶ ἡ συμφωνία ἐγένετο ρητῇ. Ὁ δὸν Τορρίβιος ἠκολούθησεν εἰς Βαδαχόζ τὸν ἐνδοξον αὐτοῦ

μαθητὴν, κατῴκησεν εἰς τὰ μεγαλοπρεπῆ δώματα τῆς ἐπισκοπῆς, εἰλκυσε δὲ τὸ σεβας ὅλων ὡς ὁ εὐνοούμενος τοῦ σεβασμιωτάτου καὶ τρόπον τινὰ ὁ ἀντιπρόσωπος αὐτοῦ.

ὑπὸ τὴν ὁδηγίαν τοσοῦτον δεξιῶς διδασκάλου ὁ ἐπίσκοπος τοῦ Βαδαχόζ προώδευσεν ἱκανῶς εἰς τὰς ἀποκρύφους ἐπιστήμας. Κατ' ἀρχὰς ἀφῆθη μετὰ ζήσεως ὑπερβολικῆς, κατόπιν ὅμως ἐμετρίκασε βαθμικῶς τὴν ὁρμὴν του φροντίζων νὰ μὴ παραμελῇ καὶ τὰ τοῦ ἐπισκόπου καθήκοντα χάριν τῶν μαγικῶν σπουδῶν· διότι ἐπρόσβυνε ὅτι οἱ εἰς τὴν ἱεραικὴν τάξιν ἀνήκοντες μάγοι καὶ φιλόσοφοι δὲν εἶχον μόνον καθήκον νὰ παρίστανται εἰς τὰς κατὰ σεβασμὸν μαγικὰς τελετάς, ἀλλὰ καὶ νὰ ὑποδεικνύωσιν εἰς τοὺς ἄλλους τὸν δρόμον τοῦ παραδείσου, διδάσκοντες τὴν εὐσέβειαν καὶ τὰ καλὰ ἥθη.

Τοιαύτας ἀρχὰς προσέβυνεν καὶ οὕτω συνετῶς φερόμενος ὁ σοφὸς ἱεράρχης ἀπέκτησε τὴν φήμην καὶ τὸν σεβασμὸν σύμπαντος τοῦ χριστιανικοῦ πληρώματος, ἡμέραν δὲ τινα ἀπροσδοκῆτως ὠνομάσθη ἀρχιεπίσκοπος Κομποστέλλης.

Φυσικῶς τῷ λόγῳ μαθόντες τοῦτο ὁ λαὸς καὶ ὁ κληρὸς τοῦ Βαδαχόζ ἐλυπήθησαν ἄκρως ἐπὶ τῇ στέρησει τοῦ ἐναρέτου αὐτῶν ποιμένος· οἱ δὲ ἱερεῖς τῆς μητροπόλεως, ὅπως παρήσχυσεν τῷ ἀρχιεπισκόπῳ καὶ ἕτερον τοῦ πρὸς αὐτὸν ἀμέτρου σεβασμοῦ δείγμα, ἀνέβησαν αὐτῷ τὴν ἐκλογὴν τοῦ διαδόχου του.

Ὁ δὸν Τορρίβιος ἔσπευσε νὰ ἐπωφεληθῇ τῇ εὐκαιρίᾳ, καὶ ἠτήσατο παρὰ τοῦ ἀρχιεπισκόπου τὴν κενωθείσαν ἐπισκοπὴν διὰ τὸν υἱὸν αὐτοῦ, ἀλλὰ τὴν θέσιν ταύτην ὁ ἀρχιεπίσκοπος ἠρνήθη αὐτῷ μετὰ πάσης δυνατῆς εὐγενείας. Πόσον σεβασμὸν ἠσθάνετο πρὸς τὸν διδάσκαλόν του! Ἀλλὰ μήπως ἠδύνατο νὰ πράξῃ διαφοροτρόπως; Ὁ δὸν Φερνάνδος δὲ Λάρα, πρωτοστάτῳ τῆς Καστίλλιας, ἐζήτησε τὴν ἰδίαν θέσιν διὰ τινος συγγενῆ αὐτοῦ. Δὲν ἐγίνωσκε προσωπικῶς τὸν κύριον τοῦτον, ἀλλὰ τῷ ἐχρεώσθη, ὡς ἔλεγε, πολλὰς καὶ σπουδαίας ἀποκρύφους ἐκδουλεύσεις· ἄλλως τε ἦτο παλαιὸς φίλος καὶ ἐξ ἀνάγκης ὤφειλε νὰ προτιμήσῃ τὸν παλαιὸν εὐεργέτην τοῦ νέου. Ἡ δικαία ὁμως καὶ εὐσυνείδητος αὕτη πράξις οὐδόλως ἠδύνατο νὰ ζημιώσῃ τὸν φίλτατον διδάσκαλόν του, τὸν δὸν Τορρίβιον. Θὰ ἐφρόντιζεν ἀφεύκτως ἀφ' ἑαυτοῦ, ἅμα ὡς ἤθελεν ἔλθῃ ἡ σειρά του, νὰ δικαιώσῃ καὶ ν' ἀμείψῃ τὸν διδάσκαλόν του, καὶ ἡ σειρά του δὲν θὰ ἐβράδυνεν ἐπὶ πολὺ εἰς τὴν νύκτα. Ὁ δὸν Τορρίβιος ἐπίστευσεν ἐν ἀθώῳ τῇ τὸ ἀνέκδοτον τῶν παλαιῶν ὑποχρεώσεων τοῦ μαθητοῦ του, καὶ συγκατετέθη νὰ θυσιάσῃ τὴν ἀπαίτησίν του ἐπὶ τοῦ παρόντος ὑπὲρ τοῦ δὸν Φερνάνδου.

Ἐπρόντισεν λοιπὸν νὰ προετοιμάσῃ τὰ χρειαζόμενα διὰ τὴν ἀναχώρησιν καὶ μετέβησεν εἰς Κομποστέλλην· ἀλλ' εἰμαρτο νὰ διεμείνωσιν ἐκεῖσε

ἐπὶ τοσοῦτῳ βραχὺ διάστημα, ὥστε δὲν ἤξιζον τὸν κόπον ἢ τόση σπουδὴ καὶ μέριμνα περὶ τοῦ ταξιδίου. Ἐνα μῆνα μόνον μετὰ τὴν ἐγκατάστασιν τοῦ ἀρχιεπισκόπου ἀφίκετο ἐκ Ρώμης ὁ λαμπρόλογος τοῦ Πάπα κομίζων εἰς τὸν ἱεράρχην τὸν τοῦ καρδινάλιου πῖλον καὶ ἐπιστολὴν φιλοφρονεστάτην, δι' ἧς ὁ ἅγιος πατὴρ ἐκάλει παρ' αὐτῷ τὸν ἔσοχον ποιμενάρχην, ὅπως διὰ τῶν συμβουλῶν του βοηθῇ αὐτὸν εἰς τὴν διοίκησιν τοῦ χριστιανικοῦ κόσμου, ἐπέτρεπε δὲ αὐτῷ συνάμα νὰ δωρησῇται τὴν μίτραν εἰς ὃν τινα ἤθελεν αὐτὸς ἐκλέξει.

Ὁ δὸν Τορρίβιος, ὅταν ἀφίκετο ὁ ταχυδρόμος τοῦ Πάπα, δὲν εὕρισκετο εἰς Κομποστέλλην, μεταβάς νὰ ἴδῃ τὸν υἱόν του, ἀπλοῦν εἰσέτι ἱερέα ἐνορίας τινὸς τοῦ Τολέδου. Ἐπέστρεψε ταχέως, ἀλλ' ἅμα τῇ ἐπιστροφῇ του δὲν ἔσχε καὶ τὸν καιρὸν νὰ ζητήσῃ τὴν χρεύσασαν ἐπισκοπὴν. Ὁ νέος καρδινάλιος ἔδραμε καὶ ὑπεδέξατο αὐτὸν με ἀνοικτὰς ἀγκάλας.

— Φίλτατέ μοι διδάσκαλε, τῷ εἶπεν, ἔχω δύο εἰδήσεις νὰ σοὶ ἀναγγείλω ἀντὶ μιᾶς· ὁ μαθητὴς σου ἐγένετο καρδινάλιος, καὶ ὁ υἱός σου ἢ θὰ γείνη ἐπίσκοπος καὶ αὐτὸς, ἢ ἐγὼ δὲν θὰ ἔχω καμμίαν ἰσχὺν εἰς τὴν αὐτὴν τῆς Ρώμης. Ἡθελα ἐν τῷ μεταξὺ νὰ διορίσω αὐτὸν ἀρχιεπίσκοπον Κομποστέλλης, ἀλλὰ ἰδέτε τί ἀτυχία! Ἡ μήτηρ μου, τὴν ὁποίαν ἀφήσαμεν εἰς Βαδαχόζ, μοὶ ἔγραψε, διαρκούσης τῆς ὑμετέρας ἀπουσίας, ἐπιστολὴν σκληράν, καταστρέφουσαν πάντα τὰ σχέδιά μου. Ζητεῖ διὰ τῆς βίας νὰ μοὶ ἐπιβάλλῃ ὡς διάδοχον τὸν ἄλλοτε ἀρχιδιάκονον τῆς ἐκκλησίας μας δὸν Παῦλον Σαλαζάρ, ὅστις εἶνε φίλος στενὸς καὶ πνευματικὸς αὐτῆς. Μοὶ γράφει ὅτι, ἂν δὲν εἰσακουσθῇ ἡ αἷτησίς της αὕτη καὶ δὲν δοθῇ ἡ θέσις εἰς τὸν πνευματικὸν αὐτῆς πατέρα, θ' ἀποθάνῃ ἐκ τῆς λύπης, καὶ εἶνε γυνὴ ἱκανὴ νὰ ἐκτελέσῃ ὅ,τι λέγει. Τί νὰ κάμω λοιπὸν, φίλτατέ μου διδάσκαλε; βαλθῆτε εἰς τὴν θέσιν μου. Θέλετε νὰ φρονέσω τὴν μητέρα μου;

Ὁ δὸν Τορρίβιος δὲν ἦτο ἱκανὸς νὰ συμβουλεύσῃ τὸν μαθητὴν του νὰ γείνη μητροκτόνος· ἐπεδοκίμασε τὸν διορισμὸν τοῦ δὸν Παύλου, καὶ δὲν ἠσθάνθη τὴν ἐλαχίστην μνησικακίαν κατὰ τῆς μητρὸς τοῦ καρδινάλιου. Ἠκολούθησε λοιπὸν τὸν νέον καρδινάλιον εἰς Ρώμην, μόνον δ' ἀφίκετο ἐκεῖσε καὶ ὁ Πάπας εὐθὺς ἀπέθανεν. Εὐνόητος ἡ συνέπεια τοῦ συμβάντος τούτου. Συνῆλθε τὸ συμβούλιον τῶν καρδινάλιων, καὶ πάντες ὁμοθυμῶς ἀνακηρύττουσιν ἐν ἐπευφημίαις ὡς διάδοχον τοῦ ἀποβιώσαντος ἐν τῇ ἀποστολικῇ ἑδρᾷ τὸν Ἰσπανὸν καρδινάλιον. Ἐγένετο Πάπας.

Μετὰ τὰς συνήθεις τελετάς, ὁ δὸν Τορρίβιος ἐπιτυχῶν ἰδιαιτέρην ἀκρόασιν, ἐκλαυσεν ὑπὸ χαρᾶς, ἀσπαζόμενος τοὺς πόδας τοῦ προσφιλοῦς αὐτοῦ μαθητοῦ, ὃν ἔμελλε νὰ ἴδῃ καθεζόμενον ἐπαξίως ἐπὶ τοῦ θρόνου τοῦ ποντίφηκος. Ἐτόλμησεν

εἶτα ταπεινῶς νὰ ὑπομνήσῃ τὰς μακρὰς αὐτοῦ ἐκδουλεύσεις, καὶ νὰ ὑπενθυμίσῃ εἰς τὴν Αὐτοῦ Ἀγιότητα μικρὰς τινὰς ὑποσχέσεις Αὐτῆς, ἃς ὁ ἅγιος πατὴρ εἶχεν ἐπαναλάβει πρὸ τῆς εἰς τὸν θρόνον ἀναβάσεώς του. Ἐρριφοκινδύνους λόγους τινὰς μετὰ συστολῆς περὶ τοῦ πῖλου τοῦ καρδινάλιου, ὃν ὁ ἀγιώτατος μαθητὴς του ἠναγκάσθη νὰ ἐγκαταλίπῃ χάριν τῆς τιμᾶς· ἀλλ' ἀντὶ νὰ ζητήσῃ τὸν πῖλον τοῦτον ὑπὲρ τοῦ δὸν Βενιαμίν, ἀγόμενος ὑπὸ ἀκατανοήτου μετριοφροσύνης καὶ ὀλιγαρκείας, ἐδήλωσεν ὅτι παρητήτο πάσης φιλοδόξου ἀπαιτήσεως, καὶ ὅτι αὐτὸς καὶ ὁ υἱὸς του ἤθελον εἶσθαι εὐτυχεῖς ἂν ἡ Α. Ἀγιότης ἐχορήγῃ αὐτοῖς μετὰ τῆς εὐλογίας του μικρόν τι δῶρον, σύνταξιν τινα ἰσόβιον ἐπὶ παραδείγματι, ἐξαρκούσαν εἰς τὰς περιωρισμένας ἀνάγκας ἐνὸς κληρικοῦ καὶ ἐνὸς φιλοσόφου.

Ἐνῶ ἀπήγγελλεν ὁ διδάσκαλος τὴν σύντομον ταύτην προσλαλίαν, ὁ μέγας Ποντίφηξ ἐσκέπτετο τί ὤφειλε νὰ πράξῃ καὶ πῶς νὰ προσενοχῇ πρὸς τὸν διδάσκαλόν του. Δὲν εἶχε πλέον ἀνάγκην αὐτοῦ, διότι ἐγίνωσκε ἱκανῶς τὴν μαγίαν καὶ περισσότερον τοῦ δέοντος μάλιστα διὰ Πάπαν ὡς αὐτόν. Τῷ ἦτο ἄρα γε δυνατόν εἰς τὸ ἐξῆς καὶ συμφέρον νὰ παρίσταται εἰς τὰς μαγικὰς συνελεύσεις καὶ νὰ ὑποβάλληται εἰς τὴν ἀπρεπῆ αὐτῶν ἐθιμοτυπίαν; Ταῦτα πάντα σκεφθεῖσα καὶ ἀναμετρήσασα ἡ Α. Ἀγιότης ἐπέσθη ὅτι ὁ δὸν Τορρίβιος τῷ ἦτο πλέον ἀχρηστος οὐ μόνον, ἀλλὰ καὶ ἐπιζήμιος, καὶ κατόπιν τῆς σκέψεως ταύτης δὲν ἐδίστασε νὰ δώσῃ πρὸς τὸν διδάσκαλόν του τὴν ἐξῆς αὐτολεξεὶ ἀπάντησιν·

— Ἐμάθομεν μετὰ πολλῆς λύπης ὅτι ὑπὸ τὸ πρόσχημα ἀποκρύφων ἐπιστημῶν διατηρεῖτε σχέσεις ἡμεῖς μετὰ τοῦ πνεύματος τοῦ σκότους καὶ τοῦ ψεύδους. Διὰ τοῦτο πατρικῶς συμβουλεύομεν ὑμᾶς ν' ἀποπλύνετε τὸ ἁμάρτημα τοῦτο διὰ μετανοίας ἴσης πρὸς τὴν βασιλείαν του. Ἐπὶ πλέον διατάσσομεν ὑμᾶς νὰ ἐξέλθῃτε πάραυτα ἐκτὸς τῶν ὁρίων τοῦ ἡμετέρου κράτους, ἄλλως θάλομεν τιμωρήσῃ ὑμᾶς διὰ τῶν βασιάνων καὶ διὰ τῆς πυρᾶς.

Ὁ δὸν Τορρίβιος, χωρὶς νὰ θορυβηθῇ ἐπανελάβεν ἀντιστρόφως τὰς τρεῖς μαγικὰς λέξεις, ἃς ἐνθυμοῦνται βεβαίως οἱ ἡμέτεροι ἀναγνώσται, πλησιάζας δὲ πρὸς τὸ παράθυρον ἀνεφώνησε μετὰ φωνῆς ἡχηρᾶς·

— Ὑακίνθη, μίαν μόνον πέρδικαν νὰ σουβλίσης· ὁ κύριος ἡγούμενος δὲν θὰ δειπνήσῃ ἐδῶ.

Οἱ λόγοι οὗτοι ἤχησαν ὡς κεραυνὸς εἰς τὰ ὦτα τοῦ κατὰ φαντασίαν Πάπα. Ἀφυπνίσθη πάραυτα ἀπὸ τῆς ἐκστάσεως ἐν ᾗ διετέλει, καὶ εἰς ἣν ἐβύθισαν αὐτὸν αἱ τρεῖς μυστηριώδεις λέξεις, τὰς ὁποίας ὁ μάγος ἐπρόφερε τὸ πρῶτον. Εἶδε μετ' ἐκπλήξεως ὅτι ἀντὶ νὰ εὕρισκῃται εἰς Βατικανὸν κρύσκετο εἰς τὸν ἐντὸς τοῦ σπουδαστηρίου τοῦ δὸν Τορρίβιου, καὶ παρατηρῶν τὸ ὥρολογιον

ἐννόησε πρὸς τούτοις ὅτι μόλις μία ὥρα εἶχε πα-
ρέλθει ἀφ' οὗτο ἡνίκα ἐκεῖ ὄνειρευόμενος τόσον
ὥρα ἔπαυσε. Ἐν διαστήματι μιᾶς μόνης
ὥρας ἐνόμισεν ἑαυτὸν μάγον, ἐπισκοπὸν, ἀρχιε-
πίσκοπον, καρδινάλιον καὶ πάπαν, ἀνεγνώριζε
δὲ ἐπὶ τέλους ὅτι δὲν ἦτο ἄλλο εἰμὴ ἄνθρωπος
κακὸς τρόπος καὶ εὐήθης, ὡς οἱ λοιποὶ. Πάντα ὅσα
εἶδεν ἦσαν γοητεία, πλὴν τοῦ κιβδηλοῦ χαρα-
κτῆρος καὶ τῆς μογοθηρίας, ἣν εἶχεν ἐπιδειξέ-
ναι. Ἐξῆλθεν ἄφωνος, εὔρε τὴν ἡμίονον προσδεδεμέ-
νην ὅπου τὴν εἶχεν ἀφήσει καὶ ἐπέστρεψεν ἐκ νέου
εἰς Βαβυλὼν μὴδὲν ἀπολύτως διδαχθεὶς.

X.

ΙΧΘΥΩΝ ΦΩΛΕΑΙ

Ὅτε τις τῶν ἰχθυολόγων (M. Coste) μετὰ μα-
κρὰς καὶ ἐνδελεχεῖς μελέτας ἐποίησε γνῶσιν ὅτι
ποτάμιος τις ἰχθύς ἐκ τῶν ταπεινοτάτων, ὁ λε-
γόμενος οὐρανοσκόπος (epinoche) κατασκευάζει
φωλεάν πρὸς ἐναπόθεσιν τῶν ὠν του, ἣ εἰδησις
αὕτη ἐξέπληξεν οὐκ ὀλίγον τοὺς ἀκούσαντας. Καί
τί λοιπόν! Ὁ ἰχθύς, τὸ ἄλογον τοῦτο καὶ ἡλίθιον
ζῶον, εἶνε ἄξιον νὰ ἀμιλλᾶται πρὸς τὸ πτηνόν;
καὶ ἔχει ἱκανὸν ἐνστικτον ὥστε νὰ προστατεύῃ
τὰ ὠά του, νὰ ἐπιμελῇται αὐτῶν κατὰ τὸν χρό-
νον τῆς ἐπωάσεως, νὰ προφυλάττῃ τὰ νεογνά
του καὶ νὰ τοῖς κομίζῃ τροφήν;

Βεβαίωτατα· διότι ὁ περὶ οὗ ὁ λόγος ἰχθύς
ποιεῖ πάντα ταῦτα. Τὴν φωλεάν του κατασκευ-
άζει τεχνικώτατα συμπλέκων αὐτὴν διὰ κλα-
δίων ἐνύδρων φυτῶν, ἅτινα πολλάκις εὐρίσκει
μετὰ μακρὸν πλοῦν, καὶ τὰ συνδέει καὶ στερεοῖ
διὰ τῆς ἄμμου. Πολλάκις δὲ, ἀντὶ νὰ τὴν κτίσῃ
ἐπὶ τῆς ἄμμου, τὴν ἐξαρτᾷ ἀπὸ τῶν φυκιῶν καὶ
τῶν κορυμῶν τῶν ἐνύδρων φυτῶν, ὡς τὸ πτηνὸν
ἐξαρτᾷ τὴν φωλεάν του ἀπὸ τοῦ κλάδου τῶν δέν-
δρων.

Ἀφ' οὗ δὲ ἐξέλθωσι τῶν ὠν τὰ νεογνά, ὁ
πατὴρ ἐπιμελεῖται αὐτῶν μετὰ πλείστης ὅσης
μερίμνης. Ἐἰς οὐδὲν τῶν νεογνῶν τούτων ἐπι-
τρέπει νὰ ἐξέλθῃ τῶν ὀρίων τῆς κοιτίδος του. Καί
ἐὰν δέ τι αὐτῶν κατορθώσῃ νὰ ἐξέλθῃ, λαμβά-
νει αὐτὸ ἐλαφρὰ διὰ τοῦ στόματος καὶ τὸ ἐπα-
νάγει εἰς τὴν φωλεάν. Ἐὰν δὲ πλείονα διαλά-
θωσι τὴν προσοχὴν του, λαμβάνει συγχρόνως δύο
καὶ τρία διὰ τοῦ στόματος του χωρὶς νὰ τὰ βλάψῃ
ἢ τραυματίσῃ. Καθ' ὅσον δὲ αὐξάνουσιν, ὁ πατὴρ
παρέχει αὐτοῖς μεζύονα ἑκτασιν πρὸς ἀναψυχὴν
καὶ ἀσκήσιν. Ἀλλὰ τότε ἡ ἐπιβλεψὶς του καθί-
σταται ἀναγκαιοτάτη, καὶ μεγίστην καταβάλλει
προσοχὴν καὶ ἐπιμέλειαν καὶ κόπους. Τρέχει ἄνω
καὶ κάτω ὡς οἱ κύνες οἱ φύλακες τῶν προβάτων,
οἵτινες περιπολοῦσι περὶ τὴν ποιμνὴν καὶ ἐπα-
νάγουσι τὰ ἀποπλανηθέντα πρόβατα, ἔτοιμοι νὰ
ἀποκρούσωσι πάντα ἐχθρὸν κατὰ τῆς ποιμνῆς ὁ-
θενδῇποτε ἐπερχόμενον.

Ἀλλὰ δὲν εἶνε ὁ οὐρανοσκόπος ὁ μόνος ἰχθύς,

ὁ δεικνύων τοιαύτην βιομηχανικὴν δεξιότητα καὶ
στοργὴν πρὸς τὰ ἐξ αὐτοῦ γεννώμενα. Ὑπάρχει
ἐν Ἰνδίας ἰχθύς μικρὸς, ὀνομαζόμενος ἱρίς, κατα-
σκευάζων καὶ αὐτὸς φωλεάν. Προσεγγιζούσης τῆς
ὥρας τῆς ὠοτοκίας, τὸ ἄρρεν ἀρχεται κατασκευ-
άζον τὴν φωλεάν ἐν τῇ μέσῃ τῶν ὑδάτων οὐχὶ
παρὰ τὴν ἄμμον. Λαμβάνει, διὰ τοῦ στόματος
του βέβαια, ὀλίγον τι χορτάριον καὶ βρῦον καὶ τὸ
φέρει ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τῆς θαλάσσης. Τὰ φυτὰ
δὲ ταῦτα, ἐπειδὴ εἶνε βαρύτερα τοῦ ὕδατος, θὰ ἐ-
βυθίζοντο παρευθὺς, ἐὰν μὴ ὁ προνοητικὸς ἀρχι-
τέκτων ἐφρόντιζε νὰ εἰσπνεύσῃ ὀλίγον ἀέρα καὶ
ἐμφυσῇ αὐτὸν μετὰ τῆς οἰκοδομησίμου ὕλης
του, ἥτις οὕτω πως ἐπιπλέει. Ἐπαναλαμβάνων
δὲ τὴν ἐργασίαν ταύτην πολλάκις, ἀποπερατοῖ
τὴν πρώτην ἡμέραν νῆσον πλωτὴν διαμέτρου ὁ-
κτὼ ὑφεκατομέτρων. Τὴν ἐπιούσαν τὸ ἄρρεν ἐξα-
κολουθεῖ τὰς προμηθείας τοῦ ἀέρος, ὃν ἐναποτα-
μίζει ἰδίᾳ ἐν τῇ κέντρῳ τῆς νήσου, τοῦ ἐκ φυ-
τῶν τούτου δίσκου, ὅστις ὠθούμενος πρὸς τὰ ἄνω
ὑπὸ τοῦ ἐγκλεισμένου ἀέρος δὲν βυθίζεται πλέ-
ον, ἀλλ' ἴσταται ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τοῦ ὕδα-
τος χαριέντως κυμαίνόμενον. Ἀλλὰ δὲν ἀρκεῖ
τοῦτο, ἐπ' ἀνάγκης εἶνε νὰ προστατευθῇ ἡ φωλεά
καὶ κατὰ τῶν ἐπηρεϊῶν τοῦ ναυαγίου. Πρὸς τοῦτο
δὲ διὰ τῆς αὐτῆς ὕλης σχηματίζει περὶ τὴν φω-
λεάν κύκλον πλάτους δύο ὑφεκατομέτρων, οὕτως
ὥστε τὸ ὅλον ἔχει σχῆμα πύλου μαλακοῦ πλα-
τυχείλου καὶ ὑπερέχει τῆς ἐπιφανείας τοῦ ὕδα-
τος 4—5 ὑφεκατομέτρα. Τούτου γενομένου, φρον-
τίζει ἔπειτα καὶ περὶ τῆς ἐσωτερικῆς διακοσμή-
σεως. Ἰνα δὲ καταστήσῃ τοὺς τοίχους αὐτῆς λεί-
ους, εἰσδύει εἰς αὐτὴν καὶ περιστρέφει τὸ σῶμα
του καὶ διὰ τῆς κεφαλῆς ὠθεῖ κατὰ μικρὸν πᾶν
τὸ ἐξέχον, ἢ ἄλλως πως ἀντιβαίνει εἰς τοὺς ἀρ-
χιτεκτονικοὺς αὐτοῦ κανόνας.

Μετὰ δὲ τὴν ὠοτοκίαν ἡ θήλεια ἀπέρχεται
τῆς συζυγικῆς στέγης διὰ παντός, καὶ οὐδέποτε
ἐπ' ἀνέρχεται· μόνος δὲ ὁ ἀτυχὴς πατὴρ μένει
μερίμνων περὶ τῶν ὠν, ἅτινα διεσπαρμένα ἐπὶ
τῶν χορτῶν συνάγει καὶ ταξιθετεῖ ἐν τῇ φωλεᾷ
μετὰ πατρικῆς ἀληθῆς μερίμνης. Ἐξέρχεται ἔ-
πειτα τῆς φωλεᾶς καὶ φράσσει ἐπιμελῶς καὶ
τεχνικώτατα τὴν εἴσοδον αὐτῆς, μεθ' ἧς ἀπομα-
κρύνεται ὀλίγον καὶ μακρόθεν ἐπισκοπεῖ τὸ φρού-
ριόν του πανταχόθεν περιφερόμενος, μήπως ἀπέ-
μεινέ τι χρῆζον διορθώσεως.

Μετὰ ἐβδομήκοντα ὥρας εἰκάδων ὁ πατὴρ ὅτι
καιρὸς εἶνε νὰ μεταβάλλωσι τόπον διαμονῆς τὰ
ἐν τῇ φωλεᾷ περιεχόμενα, διατρυπᾷ ὀλίγον τὴν
κορυφὴν αὐτῆς, ὁ ἐγκλεισμένος ἀὴρ διεκφεύγει,
καὶ τὸ ἐξέχον μέρος τῆς φωλεᾶς κατακάθεται
ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τοῦ ὕδατος καὶ καλύπτει τὰ
ἐμβρυα, ὃν ἡ ζωὴ ἀρχεται ἤδη ἐμφανιζομένη.
Ἰνα δὲ μὴ ἐξέλθωσι τὰ μικρά, ἔλκει τὰ χεῖλη
τῆς φωλεᾶς καὶ δι' αὐτῶν σχηματίζει φραγμὸν
ὑψηλόν, ὥστε νὰ μὴ δύνωνται νὰ τὸν ὑπερπηδή-

σωσι. Λαμβάνει δὲ αὐτὰ διὰ τοῦ στόματος του
καὶ μεταβάλλει τὴν θέσιν των ἐκ διαλειμμάτων
ἀπὸ τοῦ κέντρου τῆς φωλεᾶς πρὸς τὰ ἄκρα καὶ
τὰνάπαλιν. Γίνεται δὲ τοῦτο μέχρι τῆς ὥρας
καθ' ἣν εἶνε ἡδὴ ἱκανῶς ἀνεπτυγμένα, ὁκτὼ ἢ
δέκα ἡμέρας μετὰ τὴν διάτρησιν τῆς φωλεᾶς,
καὶ εὐκόλως ἀποδιδράσκουσι διαφεύγοντα τὴν
προσοχὴν αὐτοῦ. Τότε δὲ καὶ αὐτὸς καταλαμβάνει
ὅτι τὸ ἔργον του ἐπερατώθη, καὶ ἀναπαύεται
χαίρων διὰ τὴν ἀκριβῆ ἐκπλήρωσιν τοῦ καθή-
κοντος.

Καὶ πολλὰ ἄλλα εἶδη ἰχθύων ἄγνωστα ἡμῖν
θὰ κατασκευάζωσι βεβαίως φωλεάς. Ὁ φυσικὸς
Ἀγασθὴς ἀνεκάλυψε δείγματα τοιαῦτα ἐν τῇ
μέσῃ τῶν κυμάτων τοῦ Ὠκεανοῦ, ἥτοι φωλεᾶς
μεστὰς ὠν ἐπὶ χορτῶν ἐπιπλεόντων.

Πῶς νὰ μὴ θαυμάσῃ τις βλέπων τοιοῦτον ἐν-
στικτον, τοιαύτας πατρικὰς μερίμνας ἐνδελε-
χεῖς καὶ μεγίστην δεξιότητα ἀποδεικνυούσας;
Τοῦτο δὲν εἶνε μία ἐτι ἀπόδειξις ὅτι ἡ Θεὶα
Πρόνοια ὡς μήτηρ φιλόστοργος φροντίζει περὶ
πάντων ἀνεξαίρετως τῶν ὄντων, καὶ αὐτῶν ἐ-
κείνων, ἅτινα ἡμεῖς ἐνεκα τῆς ἀδυναμίας καὶ ἀ-
μαθείας ἡμῶν νομίζομεν ἐστέρημένα πάσης τοι-
αύτης;

Ο ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ ΤΩΝ ΜΥΡΜΗΚΩΝ.

«Ὁ ἐγκέφαλος τοῦ μύρμηκος, εἶπεν ὁ Ἀρβὶν,
εἶνε τὸ θαυμασιώτατον ὑλικὸν μόριον ἐν τῇ σύμ-
παντι, θαυμασιώτερον ἴσως τοῦ ἐγκεφάλου καὶ
αὐτοῦ τοῦ ἀνθρώπου».

Οὐδὲν παράδοξον ἐπομένως ὅτι τῶν φιλοσό-
φων καὶ τῶν φυσιολόγων ἡ προσοχὴ ἐστράφη ἐ-
πιμόνως εἰς τὴν μελέτην τοῦ βίου καὶ τῶν ἔ-
ξων τῶν μικρῶν νοσημόνων ζωῶν, ἅτινα φαί-
νονται ὅτι πραγματοποιοῦσιν ἐν μικρῷ τὰ πο-
λιτικὰ ὄνειρα τοῦ Πλάτωνος καὶ τὴν οὐτοπίαν
τοῦ Ὠμᾶ Μώρου.

Πράγματι, ἐνῷ ἡ τῶν μελισσῶν πολιτεία φαί-
νεται ὅτι ἀποκλίνει πρὸς τὴν ἀριστοκρατίαν,
διότι ἡ βασίλισσα καίτοι οὐσα αἰρετὴ συμπα-
σῦρει καὶ διευθύνει ὁλόκληρον τὸ σμῆνος, ἡ πο-
λιτεία τῶν μυρμηκῶν εἶνε καθαρῶς δημοκρα-
τικὴ, ἡ μόνη ἴσως ἐν τῇ κόσμῳ, ἥτις διατελεῖ
ἡσυχος καὶ ἀδιατάρακτος. Πολλὰς τοιαύτας μυρ-
μηκοπολιτείας εὔρεν ὁ αἰδέσιμος Mac Cook ἐν
τοῖς Ἀλλεγανίσις ὄρεσι τῆς Βορείου Ἀμερικῆς
συναποτελούσας δημοσπονδίαν, ἡ δὲ ὑπ' αὐτοῦ
γενομένη περιγραφή τῆς δημοσπονδίας ταύτης θὰ
ἡδύνατο κάλλιστα, ὡς παρετήρησέ τις, νὰ ἀ-
ποδοθῇ καὶ εἰς αὐτὴν τὴν τῶν Ἡνωμένων Πολι-
τειῶν τῆς αὐτῆς ἡπείρου, μὲ μόνην τὴν διαφο-
ρὰν ὅτι οἱ μύρμηκες εἶνε λαὸς ποιμενικός.

Ὅπως ἡ μέλισσα, οἱ μύρμηκες ὑπεραγαπῶσι
τὰς σκχαρώδεις οὐσίας, τὸν γλυκὺν χυμὸν τῶν
καρπῶν καὶ ἄλλων φυτικῶν οὐσιῶν, καὶ ἀναζη-
τοῦσιν αὐτὰ πανταχοῦ. Ἀλλὰ τὴν συγκομιδὴν

τῶν μελιτωδῶν αὐτῶν χυμῶν δὲν ἐνεργοῦσιν οἱ
ἴδιοι. Παρατηρήσαντες ὅτι ἄλλα τινὰ μικρὰ
ζωῦφια καὶ ἔντομα, ἀφ' οὗ ἐκμυζήσωσι τὸν χυ-
μὸν φυτῶν τινῶν, ἐκκρίνουσιν ἀπὸ δύο μικρῶν ὁ-
πισθίων μαστῶν σκχαρώδη τινὰ ὕλην, ὅπως
περισυνάγῃ πρὸς τροφήν των τὸ ἡδὺ τοῦτο μέλι
καὶ ἐμποδίζωσιν ἄλλα ζωῦφια νὰ ἐπωφελοῦν-
ται αὐτοῦ, οἱ μύρμηκες ἐσκέφθησαν νὰ ἐξημερώ-
σωσι τὰ ἔντομα ταῦτα. Καὶ λοιπὸν περιέκλει-
σαν τὸ μικρὸν αὐτῶν ποίμνιον, ἀνεγείραντες κύ-
κλω φραγμὸν, ὃν ἀπαγορεύεται αὐτοῖς νὰ ὑπερ-
βῶσιν. Ἀλλὰς ὅμως οἱ μύρμηκες συμπεριφέρον-
ται πρὸς τὸ ποίμνιον αὐτῶν μετὰ πρᾶότητος καὶ
φιλοφροσύνης ἐντελοῦς, ὅποιαν ἴσως οὐδ' αὐτοὶ
οἱ εὐδαίμονες τῆς Ἀρκαδίας ποιμένες ἐπεδεί-
κνουν πρὸς τὰ ἑαυτῶν ποίμνια.

Ἀλλὰ δὲν εἶνε ταῦτα μόνον τὰ κατορθώματα
τῶν μυρμηκῶν. Πολιτεία τινὲς αὐτῶν ἐφθασαν
ἕως καὶ νὰ ἀποκτήσωσι μόρφωσιν γεωργικὴν ὡς
μαρτυροῦσιν αἱ ἐν Texas γενομέναι παρατηρή-
σεις ὑπὸ τοῦ διδάκτορος Lincecum. Ἐνταῦθα ὁ
ἐπιστήμων οὗτος εἶδε μύρμηκας ἐκλέγοντας εἶδη
τινὰ ὀρύξης, ἅτινα ἐκαλλιέργουν οἱ ἴδιοι, φρον-
τίζοντες ἵνα καταστρέψωσι πάντα τὰ ἄλλα φυτὰ
ὅσα ἐβλάστανον ἐν τῇ γῇ τῇ προωρισμένῃ
διὰ τὴν καλλιέργειαν τῆς ὀρύξης. Ὅταν δὲ ὁ καρ-
πὸς τοῦ φυτοῦ ὠρίμαζεν ὅσον αὐτοὶ ἤθελον, διότι
τὴν τροφήν αὐτῶν προτιμῶσι πάντοτε ῥωδῇ
μᾶλλον ἢ σκληρᾷ, ἀπεχώριζον αὐτὴν τοῦ ἀχύ-
ρου, ὅπερ ἔρριπτον μακρὰν, καὶ ἐναποθήκευον.

Κατόπιν ὅλων τούτων πολὺ δύσκολος βεβαίως
θὰ ἦτο ὁ ἐπιχειρῶν νὰ διαμυφισθῇ τὸν πο-
λιτισμὸν τῶν μυρμηκῶν.

Α. Δ.

ΔΑΝΕΙΟΝ ΠΝΕΥΜΑ

Ὁ ἐφημέριος μικροῦ χωρίου ἀπαντᾷ καθ' ὁ-
δὸν ἕνα συγχωρίτην του, μέθυσον ἀδιόρθωτον.

— Μὰ ὡς πότε λοιπόν, ταλαίπωρε, θὰ ἐξα-
κολουθῇς νὰ ζῇς εἰς τὸ καπηλειό; . . . Δὲν κα-
ταλαβαίνεις πῶς καὶ τὴν ὑγείαν σου καταστρέ-
φεις καὶ τὴ ψυχὴν σου κολάζεις; Ποτὲ δὲν σὲ
εἶδα νάλλῃς καὶ ἴς τὴν ἐκκλησίαν.

— Τί νὰ κάμω, δέσποτά μου, ἀποκρίνεται
ὁ μέθυσος· ἴς τὴν ἐκκλησίαν τὸ πίνετε μόνος ἐσεῖς!

* *

Ἐν ὁμίῳ κυριῶν.

Μία τις αὐτῶν ἀποτείνεται πρὸς ἄλλην.

— Ἀλλὰ, ἀγαπητὴ μου Ἀσπασία, γιατί τέ-
λος πάντων τόσον πένθος ἀκόμη. . . . Μοῦ φαί-
νεται πῶς ἔπερασεν δύο ὁλόκληρα ἔτη ἀφ' οὗ
ἀπέθανεν ὁ μακαρίτης ὁ ἄνδρας σου.

— Περισσότερα μάλιστα· εἶνε δυνάμει σω-
στὰ σήμερον· ἀλλὰ τί νὰ κάμω· ἔχεις, τὰ μαῦρα
ποῦ πηγαίνουν τόσον καλὰ!

* *

Ὁ κύριος Μ. . . ἂν καὶ μὴ ἐξελθῶν ποτε τῶν
Ἀθηνῶν, ἔχει τὴν ἀθῶν μανίαν νὰ παρουσιάζε-

ται εἰς πᾶσαν περίστασιν ὡς περιηγηθεῖς ὅλην τὴν Εὐρώπην.

— Όταν εἰσθε εἰς τὴν Βενετίαν, τὸν ἐρωτᾷ εἰς ἀκροατὴς τῶν ποιούτων ταξειδίων του, εἰδετε ἐκεῖ τὸν λέοντα τοῦ Ἀγίου Μάρκου;

— Μπᾶ, τὸν λέοντα, καὶ μένε, νὰ μὴ δῶ ἴσα ἴσα ἡμῶν ἐκεῖ εἰς τὴ στιγμή 'ποῦ τοῦ ἔφεραν τὴν τροφή του, καὶ ἐκάθησα καὶ τὸν ἐβλεπα ὅλο τὸ διάστημα ποῦ ἔτρωγε!!

ΑΛΗΘΕΙΑΙ

* * * Ἡ καλλίστη ἀνατροφή δὲν εἶνε ἐκείνη, ἣν παρέχουσιν οἱ διδάσκαλοι, ὅσον ἐκείνη, ἣν ἀφ' ἑαυτοῦ ἕκαστος λαμβάνει, ὅτε παύων τοῦ νὰ εἶνε παῖς διατρέχει τὴν τοῦ νεανίου ἡλικίαν. Ἐνεκα δὲ τούτου δὲν πρέπει νὰ βιάζωσιν οἱ γονεῖς τὴν πρόωρον ἄνθησιν τῆς εὐφυΐας τῶν τέκνων αὐτῶν. Ἄς ἐπιβλέπωσι μεθ' ὑπομονῆς τοὺς παῖδας, περιμένοντες τὰ ἀποτελέσματα τῶν χρηστῶν παραδειγμάτων καὶ τῶν ὠφελίμων ἐπιδράσεων, καὶ ἔχοντες πίστιν εἰς τὸν Θεόν· ὡς μεριμνῶσιν ἐπιμελῶς περὶ τῆς ὑγιείας τῶν νέων καὶ τῶν τοσούτων ἀναγκαίων σωματικῶν ἀσκήσεων· ὡς δεῖξωσιν αὐτοῖς ἐλευθέρως τὴν ὁδὸν τῆς αὐτοβελτιώσεως· ἐκ παιδικῆς ἡλικίας ὡς ἀναπτύξωσιν εἰς τὰ τέκνα τὴν συνήθειαν τῆς ἐπιμελείας καὶ τῆς ἐπιμονῆς, καὶ θέλουσιν ἰδεῖν ὅτι ἐφ' ὅσον προβαίνει ἡ ἡλικία, θέλουσι προσδεύει καὶ οἱ νέοι καὶ μετὰ ζέσεως ἐργασθῇ εἰς τὸ μέγα ἔργον τῆς ἡθικῆς αὐτῶν καὶ διανοητικῆς ἀναπτύξεως.

* * * Ὅ,τι συνήθως καλοῦσιν οἱ ἄνθρωποι Τύχην, τοῦτο οὐδὲν ἄλλο κυρίως εἶνε ἢ αἱ ἰδία αὐτῶν σκαιότητες. Δι' ἀνεξιτήλων χαρακτηριστῶν ὀφείλει ἕκαστος νὰ ἐγγράψῃ εἰς τὴν μνήμην του τὸ χρυσὸν τοῦ Ὁμήρου παράγγελμα, λαμβάνων ἀείποτε σύμβουλον τὴν μετὰ φρονήσεως σκέψιν.

Ἄλλ' ἄγε δὴ σὺ, φίλος, μῆτιν ἐμβάλλω θυμῷ, διότι, ἐὰν αἱ κακαὶ τιμωροῦνται ἐν τῷ ἄλλῳ κόσμῳ, αἱ μωραὶ, βλακαὶ καὶ ἀτασθαλαὶ παιδεύονται ἐπὶ γῆς· ἀδιάφορον, ἀν' ἐνίοτε ἡ χάρις κατισχύει τοῦ δικαίου.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Κατὰ τὴν ἐφημερίδα «Nation» τῆς Νέας Ὑόρκης μετ' οὐ πολὺ αἱ γυναῖκες τῆς πολιτείας τῆς Βασιλικτῶνος θέλουσιν ἀποκτήσει τὸ δικαίωμα τοῦ ψηφοφορεῖν. Τὸ νομοσχέδιον, δι' οὗ χορηγεῖται αὐταῖς τὸ δικαίωμα τοῦτο, ἐγένετο ἤδη πρὸ πολλοῦ δεκτὸν ὑπὸ τῆς κάτω Βουλῆς τῆς πολιτείας. Καὶ ἀπερρίφθη μὲν τότε ὑπὸ τῆς ἄνω Βουλῆς, ἀλλὰ νῦν ἐλπίζεται ὅτι θέλει γέινει ἀποδεκτὸν καὶ ὑπ' αὐτῆς.

Περὶ ἑργὸν περίπτωσιν ἐγκεφαλικῆς νόσου ἀναφέρει ὁ ἰατρός Legrand de Saulle παρατηρηθεῖσαν ἐν τῷ νοσοκομείῳ Salpêtrière τῶν Παρισίων.

Γυνή τις ὑποχονδριακῇ, 65 ἐτῶν ἡλικίας, ἐφαντάσθη ὅτι ἐγένετο ἔγκυος ἐκ βιάσμου πρὸ τριᾶ-

κονταπέντε ἐτῶν, καὶ ὅτι τὸ ἔμβρυον ἦτο μία πέρδιξ. Ἀπὸ τῆς ἐποχῆς ἐκείνης μέχρι σήμερον ἡ πέρδιξ ὑπῆρξεν ἡ βασιανίζουσα τὴν ἀτυχῇ παρὰ φρονα ἰδέα. «Ἡσθάνετο τὴν πέρδικα πετώσαν ἐν τῇ κοιλίᾳ της, γεννῶσαν τὰ μικρά της, τὰ ὅποια ἤδον νυχθημερόν» κτλ. κτλ. Ἀλλὰ τὸ κακὸν δὲν περιωρίσθη ἕως ἐδῶ. Ἡ δυστυχὴς ἰσχυρίζεται ὅτι ἔχει νέαν ἐγκυμοσύνην, ὅτι ὅμως νῦν τὸ ἔμβρυον αὐτῆς εἶνε οὐχὶ πλέον πέρδιξ, ἀλλὰ ἵππος· τούτου ἕνεκα λέγει ὅτι αἰσθάνεται σφοδροὺς πόνους, βάλλει δυνατὰς κραυγὰς, φοβεῖται μὴ πάθῃ ἐγκεφαλῆτιν, καὶ ἐπὶ πᾶσι τούτοις τρέμει μὴ τυχὸν ἔλθῃ ἡ ὥρα τοῦ τοκετοῦ.

Ἐν Παρισίοις ἐπὶ 100 γεννήσεων αἱ 25 προέρχονται οὐχὶ ἐκ νομίμων γάμων. Κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος ἐκ 56,032 γεννήσεων αἱ 14,269 προήρχοντο ἐκ παρανόμου συμβιώσεως.

Εἰς ἈΝΑΓΝΩΣΤΗΣ.

ΟΙΚΙΑΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

Ἡ βασιλόπηττα τοῦ νέου ἔτους.

Εὐγενὴς συνδρομήτρια τῆς «Ἑστίας» ἔπεμψεν ἡμῖν πρὸς δημοσίευσιν τὰς ἐπομένους δύο συντάγας περὶ κατασκευῆς τῆς βασιλόπηττας, τὰς ὁποίας εὐχαρίστως καταχωρίζομεν ἐνταῦθα.

Βασιλόπηττα τῆς μύρας. Λαμβάνομεν 200 δράμια ἀλεύρου τῆς Εὐρώπης, ζυμόνομεν αὐτὸ μετὰ 300 δράμια χλιαροῦ γάλακτος καὶ ἡλίου ποτῆριον προζύμι τῆς μύρας, καὶ ἀφίνομεν ν' ἀναβῇ ἐπὶ μίαν ὥραν ἢ καὶ πλεονέτερον.

Λαμβάνομεν εἶτα 12 αὐγά, ὀλίγον ἄλας, 250 δράμια γάλα, κτυποῦμεν αὐτὰ μετὰ τὸ τέλει ἐπὶ μετρίου πυρὸς ἕως οὗ θερμανθοῦν, ἔπειτα τὰ ῥίπτομεν ὡς εἶνε θερμὰ εἰς τὸ προζύμι καὶ τὰ ἀναμιγνύομεν καλῶς διὰ τῆς χειρὸς, ἵνα μὴ σχηματίζονται βῶλοι.

Λαμβάνομεν τέλος 2 ὀκάδας ἄλευρον καὶ 150 δράμια ζάχαριν, τὰ ὅποια ῥίπτομεν κατ' ὀλίγον καὶ ζυμόνομεν μετὰ τοῦ ἄλλου μίγματος. Ἀφοῦ γένην ἡ ζύμωσις αὐτῶν, ἔχομεν ἑτοιμον 150 δράμια βούτυρον πεπηγμένον, ἐκ τοῦ ὁποίου λαμβάνομεν κατ' ὀλίγον εἰς τὰς χειράς ἐνῶ ζυμόνομεν, ἕως οὗ τελειώσῃ. Μετὰ ταῦτα ἀφίνομεν τὴν ζύμην ν' ἀναβῇ, καλύπτομεν αὐτὴν καὶ θέτομεν εἰς θερμὸν μέρος· ἔπειτα πλάττομεν αὐτὴν καὶ τὴν ἀφίνομεν πάλιν ν' ἀναβῇ· τέλος τὴν ἀλείφομεν μετὰ αὐγοῦ κρόκον καὶ ζάχαριν καὶ τὴν στέλλομεν εἰς τὸν φούρνον. Τὸ νόμισμα ἀφίεται εἰς τὴν διάθεσιν ἐκάστου, λέγεται ὅμως ὅτι τὸ χρυσὸν κάμνει τὴν πῆτταν νοστιμωτέραν.

Βασιλόπηττα λειψή. Ἡ κατασκευὴ αὐτῆς εἶνε εὐκολωτάτη.

Λαμβάνομεν μίαν ὀκτὸν ἀλεύρου, 100 δράμια βούτυρον, 5 αὐγά καὶ 100 δράμια ζάχαριν· ζυμόνομεν αὐτὰ καλῶς, πλάττομεν τὴν ζύμην καὶ στέλλομεν αὐτὴν εἰς τὸν φούρνον.